

**Міністерство освіти і науки України
Західноукраїнський національний університет
Навчально-науковий інститут новітніх освітніх технологій
Кафедра міжнародної економіки**

Кравчук Михайло Тарасович

МОНЕТАРНА ПОЛІТИКА ЄС ПІСЛЯ ВИХОДУ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ

спеціальність: 051 – Економіка

освітньо-професійна програма – Міжнародна економіка

Кваліфікаційна робота

Виконав студент
групи ЕМЕм - 21
Кравчук Михайло

Науковий керівник:
д.е.н., професор
Савельєв Є. В.

допущено до захисту

«__» _____ 20__р.

Завідувач кафедри

_____ **І.Я. Зварич**

ТЕРНОПІЛЬ – 2023

Зміст

ВСТУП

РОЗДІЛ I. Монетарна політика як інструмент макроекономічного регулювання

1.1. Теоретичні засади монетарної політики.

1.2. Інструменти та стратегії монетарної політики.

1.3. Особливості здійснення монетарної політики Європейського Союзу.

Висновки до розділу 1

РОЗДІЛ II. Аналіз наслідків виходу Великої Британії з ЄС.

2.1. Монетарна політика Великобританії та її вплив на Європейський Союз.

2.2. Оцінка впливу Brexit на економіку Великої Британії

2.3. Зміни в монетарній політиці ЄС після Brexit

Висновки до розділу 2

РОЗДІЛ III. Перспективи монетарної політики ЄС після Brexit

3.1. Виклики та можливості для Єврозони та України.

3.2. Можливі рекомендації для майбутніх реформ

Висновки до розділу 3

ВИСНОВКИ

Список використаної літератури

Резюме

Кваліфікаційна робота містить 88 сторінок, 1 таблиці, 7 рисунків, список використаних джерел із 40 найменувань.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження впливу Brexit на монетарну політику Європейського Союзу.

Об'єктом дослідження є монетарна політика Європейського Союзу.

Предметом дослідження виступає вплив Brexit на монетарну політику ЄС

Одержані результати та їх новизна: полягає у розробці рекомендацій щодо налагодження монетарної політики ЄС після виходу Великобританії із Союзу. Також були викладені можливі перспективи для України.

Ключові слова: монетарна політика, Європейський Союз, Brexit.

Resume

The qualification work contains ____ pages, 1 table, 7 figures, a list of used sources with ____ names.

The purpose of the qualification work is to study the impact of Brexit on the monetary policy of the European Union.

The object of the study is the monetary policy of the European Union.

The subject of the study is the impact of Brexit on the monetary policy of the EU

The obtained results and their novelty: consists in the development of recommendations for the adjustment of the monetary policy of the EU after the withdrawal of Great Britain from the Union. Possible prospects for Ukraine were also outlined.

Key words: monetary policy, European Union, Brexit.

Анотація

Кравчук М. Т. Монетарна політика ЄС після виходу Великої Британії.

Дослідження на здобуття освітнього ступеня «магістр» за спеціальністю 051 «Економіка», освітньо-професійна програма «Міжнародна економіка» - Західноукраїнський національний університет, Тернопіль, 2023.

У цій кваліфікаційній роботі дано визначення поняттю монетарної політики. Охарактеризовано особливості монетарної політики Європейського Союзу. Проведено аналіз наслідків Brexit на монетарну політику ЄС. На основі цього були запропоновані можливі шляхи покращення співпраці між Україною та Великобританією.

Abstract

Kravchuk M. T. Monetary policy of the EU after the withdrawal of Great Britain.

Research for obtaining a master's degree in the specialty 051 "Economics", educational and professional program "International Economics" - West Ukrainian National University, Ternopil, 2023.

This qualification paper defines the concept of monetary policy. Features of the monetary policy of the European Union are characterized. An analysis of the consequences of Brexit on the monetary policy of the EU was carried out. Based on this, possible ways to improve cooperation between Ukraine and Great Britain were proposed.

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Вихід Великої Британії з Європейського Союзу (Brexit) є одним із найважливіших подій у сучасній історії Європи. Він матиме значний вплив на економіку ЄС, включаючи монетарну політику.

Монетарна політика ЄС є одним із ключових інструментів управління економікою Союзу. Вона спрямована на забезпечення цінової стабільності та сприяння економічному зростанню.

Brexit призведе до зміни структури економіки ЄС. Велика Британія була одним із найбільших членів ЄС, і її вихід зменшить ВВП Союзу на 4,5%. Це призведе до зміни балансу сил у ЄС і може вплинути на політику Європейського центрального банку (ЄЦБ).

ЄЦБ може бути змушений змінити свою монетарну політику після Brexit. Наприклад, ЄЦБ може бути змушений збільшити темпи зростання грошової маси, щоб компенсувати втрату попиту з боку Великої Британії.

Крім того, Brexit може призвести до посилення дезінтеграційних процесів у ЄС. Це може зробити більш складним для ЄЦБ проведення ефективної монетарної політики.

Тому дослідження на тему "Монетарна політика ЄС після виходу Великої Британії" є актуальним, оскільки воно допоможе зрозуміти вплив Brexit на економіку та монетарну політику ЄС.

Вихід Великої Британії мав потенціал вплинути на стабільність євро та інших європейських валют. Дослідження монетарної політики є важливим для визначення можливих впливів цього процесу на валютні курси та інфляцію в ЄС.

Європейський центральний банк (ЄЦБ) відіграє ключову роль у визначенні монетарної політики в євроні. Зміни, пов'язані з Брекситом, можуть вплинути на роль та завдання ЄЦБ. Дослідження може сприяти розумінню реакції ЄЦБ на ці зміни.

Мета кваліфікаційної роботи є дослідження впливу Brexit на монетарну політику Європейського Союзу.

Опираючись на встановлену мету дослідження можна сформулювати **такі основні завдання:**

- Дати визначення терміну монетарної політики;
- Дослідити характерні особливості здійснення монетарної політики ЄС;
- Проаналізувати вплив Великобританії на Європейський Союз до виходу з нього;
- Оцінити наслідки Brexit на монетарну політику ЄС та Великобританії;
- Визначити, як змінилась та зміниться політика ЄС після Brexit;
- Виділити перспективи відносин між Україною та Великобританією;
- Запропонувати можливі варіанти реформ для удосконалення своєї монетарної політики.

Об'єктом дослідження є монетарна політика Європейського Союзу.

Предметом дослідження виступає вплив Brexit на монетарну політику ЄС

Методи дослідження. Під проведення дослідження використовувались результати фундаментальних і прикладних розробок у сфері монетарної політики. Для проведення більш точного дослідження використовувались загальні та спеціальні методи.

Інформаційну базу дослідження складають наукові та монографічні видання з міжнародної економіки, інтернет ресурси, статистичні дані.

Наукова новизна проведеного дослідження. Полягає у розробці рекомендацій щодо налагодження монетарної політики ЄС після виходу Великобританії із Союзу. Також були викладені можливі перспективи для України.

Структура роботи. Ця кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, списку використаних джерел.

РОЗДІЛ І.

Монетарна політика як інструмент макроекономічного регулювання

1.1. Теоретичні засади монетарної політики.

Економічні рішення домогосподарств можуть мати значний вплив на економіку. Наприклад, рішення домогосподарств споживати більше і заощаджувати менше може призвести до збільшення зайнятості, інвестицій і, зрештою, прибутків. Так само інвестиційні рішення, прийняті корпораціями, можуть мати важливий вплив на реальну економіку та на прибутки компаній. Але окремі корпорації рідко можуть самостійно впливати на великі економіки; рішення окремого домогосподарства щодо споживання матимуть незначний вплив на економіку в цілому.

Навпаки, рішення, прийняті урядами, можуть мати величезний вплив навіть на найбільшу та найрозвиненішу економіку з двох основних причин. По-перше, у державних секторах більшості розвинутих економік зазвичай працює значна частина населення, і вони зазвичай відповідають за значну частку витрат в економіці. По-друге, уряди також є найбільшими позичальниками на світових боргових ринках.

Політика уряду в кінцевому підсумку виражається в його діяльності щодо запозичень і витрат. У цьому читанні ми визначаємо та обговорюємо два типи державної політики, які можуть впливати на макроекономіку та фінансові ринки: монетарну політику та фіскальну політику.

Грошово-кредитна політика стосується діяльності центрального банку, яка спрямована на вплив на кількість грошей і кредиту в економіці. І навпаки, фіскальна політика стосується рішень уряду щодо оподаткування та витрат. І монетарна, і фіскальна політика використовуються для регулювання економічної діяльності з часом. Їх можна використовувати для прискорення зростання, коли економіка починає сповільнюватися, або для помірною зростання та активності, коли економіка починає перегріватися. Крім того, фіскальна політика може бути використана для перерозподілу доходів і багатства.

Головною метою монетарної та фінансової політики зазвичай є створення економічного середовища, де зростання є стабільним і позитивним, а інфляція стабільною та низькою. Важливо, що мета полягає в тому, щоб спрямувати базову економіку таким чином, щоб вона не зазнавала економічних бумів, за якими можуть послідувати тривалі періоди низького або негативного зростання та високий рівень безробіття. У такому стабільному економічному середовищі домогосподарства можуть відчувати себе в безпеці у своїх рішеннях про споживання та заощадження, тоді як корпорації можуть зосередитися на своїх інвестиційних рішеннях, на регулярних виплатах купонів своїм власникам облігацій і на отриманні прибутку для своїх акціонерів.

Монетарна політика — це економічна політика, яка керує розміром і темпами зростання пропозиції грошей в економіці. Це потужний інструмент для регулювання макроекономічних змінних, таких як інфляція та безробіття.

Ця політика реалізується за допомогою різних інструментів, включаючи коригування процентних ставок, купівлю чи продаж державних цінних паперів і зміну кількості готівки, що обертається в економіці. Центральний банк або подібна регулююча організація відповідає за формування цієї політики.

Грошово-кредитна політика — це набір інструментів, що використовуються центральним банком країни для контролю загальної пропозиції грошей і сприяння економічному зростанню, а також застосування таких стратегій, як перегляд процентних ставок і зміна вимог до банківських резервів.

Грошово-кредитна політика — це набір дій, які централізовані фінансові установи країни або регіональні організації, такі як Європейський Союз, використовують або виконують для контролю над загальною пропозицією грошей. Ці правила дотримуються, щоб стримати інфляцію та зростання цін в економіці та створити середовище, яке максимізує зайнятість.

Грошово-кредитна політика має як внутрішні, так і глобальні наслідки, що є причиною того, що могутні країни продовжують її переглядати. Кінцева мета полягає в тому, щоб економіка працювала нормально, а рівень інфляції —

під контролем. Відповідно до монетарної політики, центральні банки можуть підвищувати процентну ставку за запозиченнями, щоб перешкоджати витратам.

Грошово-кредитна політика реалізується завдяки комунікаціям і діям центрального банку, який керує ланцюжком пропозиції грошей у формі готівки, кредиту, грошового ринку та чеків. Кредит є найважливішою формою монетарної політики, яка включає облігації, позики та іпотеку.

Він сприяє економічному зростанню нації шляхом збільшення ліквідності та запобігає інфляції шляхом зменшення ліквідності. Центральні банки використовують банківські резервні вимоги, відсоткові ставки та державні облігації, які мають зберігатися банками. Усі ці інструменти впливають на суму грошей, яку банки можуть позичити. На пропозицію грошей впливає обсяг кредитів.

Існує три цілі грошово-кредитної політики:

- **Управління інфляцією** є найпоширенішою метою. Монетарна політика може націлити рівень інфляції. Низький рівень інфляції вважається здоровим для економіки. Якщо інфляція висока, політика скорочення може вирішити цю проблему. «Надлишок будь-чого не здоровий», ця фраза правильно описує необхідність контролю над інфляцією. Коли країна стикається з гострою інфляцією, існує висока процентна ставка, і тому люди не можуть братися за економічні та дорогі проекти, тому в кінцевому підсумку ціла група людей страждає від інфляції. Інфляцію можна контролювати за допомогою скорочувальної монетарної політики — це один із поширених методів управління інфляцією. Політика скорочення спрямована на зменшення пропозиції грошей в економіці шляхом зниження цін на облігації та підвищення процентних ставок. Таким чином споживання падає, ціни падають і інфляція сповільнюється.

- **Контроль над безробіттям** є ще однією метою, яку можна досягти, контролюючи інфляцію. Циклічне безробіття — різновид безробіття, спричинений періодичним спадом економічної активності. Для боротьби з таким типом безробіття уряди та політики можуть працювати над збільшенням виробництва, що створює попит на робочі місця, тим самим знижуючи

безробіття. Існує чотири основні джерела безробіття: циклічне, сезонне, фрикційне та структурне. Циклічне безробіття є результатом загального зниження макроекономічної активності, яке відбувається під час скорочення ділового циклу. Під час спаду або рецесії сукупний попит зменшується: домогосподарства, бізнес, уряд та іноземні сектори купують менше товарів і послуг. Безробіття зростає, тому що виробляється менше продукції, тому потрібно менше працівників та інших ресурсів. Підприємства стикаються зі зниженням доходів і змушені скорочувати витрати. Як наслідок, вони звільняють працівників, а безробіття зростає. Метою експансіоністської грошово-кредитної політики є збільшення сукупного попиту та економічного зростання шляхом зниження процентних ставок. Нижчі процентні ставки означають нижчу вартість запозичення. Коли простіше позичити гроші, люди витрачають більше грошей і більше інвестують. Це збільшує сукупний попит і ВВП і зменшує циклічне безробіття. Крім того, коли відсоткові ставки нижчі, обмінні курси також нижчі, а експорт економіки більш конкурентоспроможний.

Іноді політики також можуть запроваджувати конкретні ініціативи, спрямовані на певні сфери економіки з метою зменшення безробіття та збільшення виробництва. Приклади цих унікальних ініціатив включають спрощення процесу затвердження державних проектів, які створюють робочі місця, надання підприємствам грошових стимулів для найму працівників і оплату підприємствам за навчання працівників для заміщення певних посад.

- **Контроль обмінних курсів іноземних валют.** На обмінні курси між національною та іноземною валютами може впливати монетарна політика. Зі збільшенням грошової маси національна валюта стає дешевшою за іноземну.

Протягом останніх десятиліть політики та вчені-економісти сформулювали декілька ключових принципів проведення монетарної політики; ці принципи базуються на історичному досвіді з низкою систем монетарної політики.

Один із принципів полягає в тому, що монетарна політика має бути добре зрозумілою та систематичною. Цілі монетарної політики мають бути чітко сформульовані та доведені до відома громадськості. Щоб бути

систематичними, політики повинні послідовно та передбачувано реагувати на зміни в економічних умовах та економічних перспективах; Політики також повинні чітко пояснити громадськості свою політичну стратегію та дії, а також слідувати за попередніми оголошеннями та повідомленнями про політику, якщо обставини не зміняться таким чином, що вимагатиме коригування минулих планів. Дотримання цього принципу допомагає домогосподарствам і фірмам приймати економічні рішення та планувати майбутнє; він також сприяє економічній стабільності, уникаючи політичних сюрпризів.

Другий принцип полягає в тому, що центральний банк повинен стимулювати монетарну політику, коли економічна активність нижча за рівень повного використання ресурсів, а інфляція нижча від заявленої мети. І навпаки, центральний банк повинен проводити обмежувальну монетарну політику, коли економіка перегріта, а інфляція перевищує заявлену ціль. У деяких випадках центральний банк повинен дотримуватися цього принципу в превентивний спосіб. Наприклад, такі економічні події, як велика, непередбачена зміна фінансових умов, можуть не відразу змінити інфляцію та зайнятість, але вплинуть на це в майбутньому, і, отже, можуть вимагати швидкої, перспективної політичної реакції. Передати, як монетарна політика реагує на нерегулярні майбутні події, нелегко, але загальний принцип залишається незмінним: політики повинні прагнути повідомити, як ці події можуть вплинути на майбутню еволюцію інфляції та зайнятості, і відповідно встановлювати монетарну політику.

Третій принцип полягає в тому, що центральний банк повинен з часом підвищувати облікову ставку більш ніж один до одного у відповідь на постійне зростання інфляції та знижувати облікову ставку більш ніж один до одного у відповідь на стійке зниження інфляції. Наприклад, якщо рівень інфляції зростає з 2 відсотків до 3 відсотків і це підвищення не спричинене тимчасовими факторами, центральний банк має підвищити облікову ставку більш ніж на один відсотковий пункт. Таке коригування облікової ставки перетворюється на підвищення реальної облікової ставки, тобто рівня облікової ставки, скоригованої з урахуванням інфляції, коли інфляція зростає, і зниження

реальної облікової ставки, коли інфляція сповільнюється. Коли реальна облікова ставка зростає, вона впливає на інші реальні відсоткові ставки, які визначають, наскільки дорого для домогосподарств і підприємств позичати гроші для фінансування споживання чи інвестиційних витрат, скоригованих на інфляцію. Підвищення реальних процентних ставок, як правило, зменшує зростання економічної активності, а фірми, як правило, підвищують ціни менш швидко, коли спостерігають повільніше зростання своїх продажів. В результаті інфляція стримується. Симетрична логіка застосовується до реакції центрального банку на постійне зниження інфляції.

Грошово-кредитна політика – це процес, за допомогою якого монетарна влада країни (тобто, як правило, центральний банк) впливає на пропозицію грошей в економіці. Це означає, що це набір інструментів і стратегій, які використовують центральні банки для управління процентними ставками та грошовою масою для досягнення таких економічних цілей, як стабільність цін, повна зайнятість і стійке економічне зростання.

Щоб проілюструвати, як працює монетарна політика, розглянемо приклад Федеральної резервної системи (ФРС) у Сполучених Штатах. Федеральна резервна система є центральним банком Сполучених Штатів і відповідає за встановлення монетарної політики. Для досягнення своїх цілей він використовує різноманітні інструменти, такі як операції на відкритому ринку (тобто купівля та продаж цінних паперів на відкритому ринку), резервні вимоги (тобто сума коштів, яку комерційні банки повинні зберігати як резерв під час надання кредиту гроші) і ставки дисконту (тобто відсоткова ставка, яку комерційні банки повинні сплачувати за позиками від центрального банку).

Якщо Федеральна резервна система хоче збільшити пропозицію грошей, вона може купити державні облігації на відкритому ринку. Це збільшує пропозицію грошей, оскільки вони оплачують ці облігації готівкою, що стимулює економічне зростання. З іншого боку, якщо Федеральна резервна система хоче зменшити пропозицію грошей, вона може продати державні облігації на відкритому ринку. Це зменшує пропозицію грошей, оскільки ФРС фактично вилучає отримані гроші з обігу, що сповільнює економічне зростання.

Монетарна політика є важливим інструментом центральних банків для управління економікою. Її можна використовувати для впливу на пропозицію грошей, процентні ставки та інфляцію, що, у свою чергу, може мати значний вплив на економічне зростання, зайнятість і ціни. Таким чином, воно тісно пов'язане з фіскальною політикою (тобто використанням державних витрат для впливу на економіку). Обидві ці концепції важливі для політиків, щоб зрозуміти, як працює монетарна політика та як її можна використовувати для досягнення бажаних цілей.

Роль монетарної політики в економічному розвитку країни полягає в наступному:

1. Відповідне регулювання між попитом на гроші та пропозицією грошей, Економічний розвиток призводить до зростання попиту на гроші, оскільки зростання економіки та відповідне скорочення натурального сектора значно збільшують трансакційний попит на гроші.

Крім того, зростання доходу на душу населення та збільшення населення в процесі розвитку також збільшує попит на гроші для здійснення повсякденних операцій. Постійно зростаючий попит на гроші змушує монетарну владу збільшувати пропозицію грошей приблизно рівною швидкості зростання реального доходу, щоб ціни не падали внаслідок зростання національного виробництва.

Падіння рівня цін негативно впливає на темпи економічного зростання, ініціюючи порочну спіраль падіння цін і виробництва. Подібним чином, якщо пропозиція грошей перевищує потреби торгівлі та промисловості, вони можуть бути використані для спекулятивних цілей, тим самим гальмуючи зростання та викликаючи інфляцію.

Суть аргументу полягає в тому, що належний контроль над пропозицією грошей запобіжить економічним коливанням і підготує ґрунт для швидкого розвитку. Таким чином, грошово-кредитна політика може відігравати важливу роль в економічному розвитку слаборозвинених країн шляхом мінімізації коливань цін і загальної економічної активності шляхом досягнення

відповідного балансу між попитом на гроші та виробничими можливостями економіки.

2. Стабільність цін. Важливою умовою економічного зростання є підтримання стабільності внутрішнього рівня цін і валютних курсів. Однак економічний розвиток призводить до інфляційного тиску в слаборозвинутих країнах через низку структурних недоліків і дисбалансів.

Інфляційне підвищення цін негативно впливає на схильність до заощаджень і відволікає оборотні ресурси на спекулятивні та непродуктивні інвестиції, такі як нерухомість, коштовності, золото, накопичення товарів тощо. Таким чином, монетарна влада повинна постійно стежити за рухом і таким чином регулює пропозицію та напрямок грошей і кредиту, що стримує зростання цін.

Так само інфляційне зростання цін призводить до частої девальвації валюти. Коливання валютних курсів негативно впливають на міжнародну торгівлю та заробіток валютних хвостів, які можуть допомогти розвитку країни.

Нестабільність внутрішніх цін і обмінних курсів перешкоджає стабільному економічному зростанню, і, отже, грошово-кредитна політика має бути спрямована на запобігання надмірному зростанню цін і підтримку стабільності обміну на деякому реалістичному рівні. Це передбачає прийняття такої монетарної політики, яка буде стримувати інфляцію та часті зміни валюти.

Країни, що розвиваються, як правило, страждають від труднощів платіжного балансу через високу схильність до імпорту та обмежені можливості експорту. У такій ситуації монетарна політика має бути спрямована на покращення валютної позиції.

Грошово-кредитна влада може використовувати як традиційні засоби контролю, такі як банківський курс, операції на відкритому ринку тощо, так і прямий контроль над іноземною валютою для виправлення несприятливого платіжного балансу.

У країнах із слаборозвиненою економікою уряди змушені витратити гігантські кошти в процесі планування, щоб забезпечити темпи зростання, які

відповідають темпам зростання населення, а також забезпечити соціальні та економічні накладні витрати.

Але оскільки рівень заощаджень низький, уряд змушений вдатися до широкомасштабних запозичень і фінансування дефіциту, щоб впоратися зі зростанням інвестицій. Оскільки в таких економіках існує дефіцит додаткових ресурсів, а крива пропозиції товарів загалом нееластична, аномально зростаючий платоспроможний попит, породжений величезними державними витратами, прокладає шлях до інфляції.

Найкращим засобом для боротьби з інфляцією є зменшення обсягів незавершених агрегатів, заохочення заощаджень і запобігання накопиченню. Для цього Центральний банк може підвищити банківську ставку, що зменшить тиск попиту на банківський кредит, зробивши позики дорожчими, ніж раніше, і це перешкоджатиме запозиченням для накопичення та спекулятивних цілей.

З іншого боку, підвищення процентної ставки стимулюватиме заощадження. Щоб ще більше зменшити здатність банків створювати кредити, Центральний банк може доповнити її продажем державних і банківських цінних паперів, підвищенням коефіцієнта обслуговування та запровадженням вибіркового кредитного контролю.

Таким чином, Центральний банк, спираючись як на кількісні, так і на якісні інструменти кредитного контролю, може обмежити інфляцію та сприяти процесу економічного розвитку.

3. Кредитний контроль. З метою забезпечення прискорених темпів економічного зростання грошово-кредитна влада повинна використовувати свої методи кредитного контролю, щоб впливати та формувати характер і модель інвестицій і виробництва.

Це, звичайно, залежатиме від кола кредитних установ, які існують в економіці, а також від форм кредитного контролю, які використовує Центральний банк. У більшості слаборозвинених країн банківська система не повністю розвинена.

Комерційні банки в основному задовольняють потреби бізнесменів і торговців у короткострокових кредитах і неохоче надають середньо- та

довгострокові кредити для задоволення фінансових потреб промисловості та виробництва в цілому.

Грошово-кредитний орган повинен втрутитися, щоб надати відповідні гарантії та надати можливості переобліку з метою спонукати та заохочувати банки надавати середньо- та довгострокові позики на продуктивні цілі. Крім того, спільні кредити комерційних банків і державних фінансових установ можуть значно допомогти в цьому напрямку.

Подібним чином слід запровадити вибірковий кредитний контроль, щоб впливати на структуру інвестицій і виробництва шляхом диференціації між витратами та доступністю кредитів для різних секторів і галузей.

Вибірковий кредитний контроль, на відміну від кількісного кредитного контролю, розрізняє суттєве та несуттєве використання банківського кредиту та допомагає коштам перетікати в бажані канали та використовувати, не впливаючи на економіку в цілому.

Таким чином, у слаборозвиненій економіці грошово-кредитна влада повинна контролювати використання грошей і кредиту за допомогою відповідної монетарної політики, щоб ресурси, які можна інвестувати, спрямовувалися в бажані канали без негативного впливу на інвестиції та виробництво. Це пришвидшить темп розвитку.

4. Створення та розширення фінансових установ. Грошово-кредитна політика може прискорити процес економічного розвитку шляхом вдосконалення валютно-кредитної системи країни. Для цього пропонується створити більше банків і фінансових установ, щоб надавати більші кредитні можливості та мобілізувати заощадження для продуктивних цілей.

У слаборозвинутих країнах спостерігається загибель фінансових установ, а банківські послуги доступні лише в обмеженій мірі. У цьому випадку заощадження людей не можуть бути ефективно мобілізовані для економічного розвитку, і, отже, темпи зростання є дуже повільними.

Грошово-кредитний орган може допомогти у розширенні фінансових установ, надаючи субсидії та спеціальні пільги у формі безкоштовних грошових

переказів і можливостей переобліку новим установам, а також забезпечуючи навчальні засоби для їх персоналу.

Особливу увагу Центральний банк повинен звернути на проблему сільського кредитування. Мережа кооперативних кредитних товариств із фінансуванням головних банків Центральним банком може значно допомогти задовольнити кредитні потреби селян.

Так само Центральний банк і фінансові корпорації забезпечують фінансування бізнесу та промисловості. Це, очевидно, сприятиме збільшенню темпів економічного розвитку.

У слаборозвинутих економіках існує величезний немонетаризований сектор, який не реагує на зміни кількості грошей і процентних ставок, тому цей сектор залишається поза ефективним контролем Центрального банку. У цьому випадку грошово-кредитний орган має докласти всіх зусиль, щоб розширити сферу монетизованого сектора, щоб монетарна політика була успішною.

Таким чином, для досягнення мети стабільного зростання монетарна влада країн, що розвиваються, повинна відігравати позитивну роль у створенні, роботі та розширенні банківських та інших фінансових установ і розширювати кредитні можливості, де це необхідно.

5. Відповідний відсоток. Структура ставок. Економічний розвиток потребує величезних інвестицій як з боку державного, так і приватного секторів. Оскільки слід дотримуватися цієї політики дешевих грошей, оскільки вона робить державні запозичення дешевими, зберігає низькі витрати на обслуговування державного боргу і таким чином стимулює інвестиції як державні, так і приватні, фінансування дуже амбітних програм економічного розвитку в усіх секторах економіки вимагає кредитування має бути доступним для приватних підприємців за якомога нижчими ставками.

Таким чином, політика низьких процентних ставок служить стимулом для інвестицій для економічного розвитку. На противагу цьому вказується, що політика дешевих грошей може спонукати трейдерів і спекулянтів брати більше позик у банків і використовувати ці кошти для накопичення та накопичення запасів та для інших спекулятивних цілей.

Але цю тенденцію з боку приватних інвесторів можна зупинити за допомогою вибіркового кредитного контролю та, таким чином, спрямування інвестицій у бажані канали.

Проте є економісти, які пропонують політику високих процентних ставок з таких міркувань:

а. Він слугуватиме антиінфляційним заходом шляхом обмеження запозичень у банків для спекулятивних цілей та небажаних інвестицій;

б. Це стимулюватиме заощадження і таким чином збільшить пропозицію інвестиційних джерел.

с. Це забезпечить розподіл дефіцитного капіталу для найбільш продуктивного використання та уникне продуктивного та марнотратного використання ресурсів. Але ці аргументи не мають великої ваги. Продуктивне та ефективне використання інвестиційних ресурсів може бути краще забезпечено прямим контролем і контролем над питаннями капіталу.

Крім того, якісні методи кредитного контролю можна ефективно використовувати для забезпечення потоку коштів у бажані канали. Якщо говорити про стимулювання заощаджень, то можна зазначити, що обсяг заощаджень більше залежить від рівня доходу, а не від процентної ставки.

Однак більш високу процентну ставку можна використати як шокową тактику для приборкання спекуляції товарами та цінними паперами, коли вона виходить за межі контролю, а інші методи не можуть її контролювати. Таким чином, країни, що розвиваються, мають бути більш прагматичними у своєму підході та розробити таку диференційовану процентну політику, яка має стримувати зайві витрати, стримувати інфляційний тиск, сприяти накопиченню капіталу та підтримувати інвестиційну діяльність на такому рівні, щоб темпи зростання не сповільнюються.

6. Управління боргом. У країнах, що розвиваються, уряд повинен позичати у великому масштабі для реалізації програм економічного розвитку, а отже, відповідальність за ефективне та результативне управління державним боргом, щоб відповідати потребам економічного зростання, лежить на монетарній владі, тобто Центральному банку. країни.

Основна мета управління боргом «полягає у створенні умов, за яких державні запозичення можуть збільшуватися з року в рік у великих масштабах, не завдаючи жодних поштовхів системі. І це повинно бути за низькими ставками, щоб зберегти низький тягар боргу».

Політика низьких відсоткових ставок є бажаною для зміцнення та стабілізації ринку державних облігацій, оскільки низька ставка відсотка підвищує ціну державних облігацій і, таким чином, робить їх більш привабливими для населення та забезпечує успіх програми державних запозичень.

Крім того, низька структура відсоткових ставок мінімізує тягар державного боргу. Таким чином, для прискорення процесу економічного розвитку грошово-кредитна політика має бути спрямована на ефективне управління державним боргом, що передбачає належний час випуску державних облігацій, стабілізацію їх цін та мінімізацію тягара боргу.

З наведеного вище обговорення стає зрозумілим, що мудра грошово-кредитна політика може значною мірою стимулювати економічний розвиток.

1.2. Інструменти та стратегії монетарної політики.

Інструменти, доступні центральним банкам для проведення грошово-кредитної політики, відрізняються від країни до країни залежно від рівня розвитку країни, інституційної структури та політичної системи. Основними інструментами грошово-кредитної політики, доступними центральним банкам, є політика відсоткової ставки, тобто пряме встановлення (керування) відсоткових ставок, операції на відкритому ринку, прогнозні вказівки та інша комунікаційна діяльність, банківські резервні вимоги, повторне кредитування та повторне дисконтування (включаючи використання Хоча адекватність капіталу є важливою, вона визначається та регулюється Банком міжнародних розрахунків (БМР), і центральні банки на практиці, як правило, не застосовують більш суворих правил.

1. Операції на відкритому ринку стосуються продажу та купівлі казначейських векселів і державних цінних паперів центральним банком будь-якої країни з метою регулювання пропозиції грошей в економіці.

Це один із найважливіших способів монетарного контролю, який здійснюють центральні банки. Відповідно до цієї системи центральний банк продає цінні папери на ринку, коли хоче зменшити пропозицію грошей на ринку. Це робиться для підвищення процентних ставок. Ця політика також відома як скорочувальна монетарна політика.

Так само, коли центральний банк хоче збільшити пропозицію грошей на ринку, він буде купувати цінні папери на ринку. Цей крок зроблено для зниження процентної ставки, а також для сприяння економічному зростанню країни. Ця політика відома як експансіоністська монетарна політика.

Операції на відкритому ринку здійснюються центральним банком спільно з комерційними банками. Для проведення таких операцій немає залучення громадськості.

Державні облігації переважно купують комерційні банки, фінансові установи, заможні особи та великі бізнес-корпорації. Усі ці організації мають рахунки в банку, і щоразу, коли ці організації купують облігації, сума перераховується до центрального банку.

Таким чином, можна сказати, що операції на відкритому ринку впливають на депозити та резерви банку, а також відіграють певну роль у їх здатності надавати кредити. Коли центральний банк хоче зменшити доступність грошей для населення, він буде продавати державні облігації та цінні папери за допомогою комерційних банків.

Цей крок зменшує пропозицію грошей в економіці та обмежує банки пропонувати кредити фізичним особам. Це впливає як на попит, так і на пропозицію кредиту.

Подібним чином, у часи, коли умови ліквідності є напруженими, центральний банк викуповує цінні папери, що дає комерційним банкам і громадськості легкий доступ до кредитних механізмів, які допомагають вливати ліквідність у систему та стабілізувати ринок.

У макроекономіці операція на відкритому ринку — це діяльність центрального банку з надання (або отримання) ліквідності у своїй валюті банку або групі банків (або від них). Центральний банк може або купувати, або продавати державні облігації (або інші фінансові активи) на відкритому ринку (саме звідси історично походить назва) або, що зараз є здебільшого кращим рішенням, вступити в угоду або забезпечену позику з комерційним банком: центральний банк надає гроші як депозит на визначений період і одночасно бере відповідний актив як заставу.

Центральні банки регулярно використовують операції на відкритому ринку як один із своїх інструментів реалізації монетарної політики. Частою метою операцій на відкритому ринку є вплив на короткострокову відсоткову ставку, окрім надання комерційним банкам ліквідності та іноді отримання надлишкової ліквідності у комерційних банків. Операції на відкритому ринку стали менш помітними в цьому відношенні після світової фінансової кризи, однак, оскільки багато центральних банків змінили свою грошово-кредитну політику на так звану мінімальну систему (або систему достатніх резервів), в якій існує велика кількість ліквідності в система платежів. У такій ситуації центральним банкам більше не потрібно точно налаштовувати пропозицію резервів для задоволення попиту, маючи на увазі, що вони можуть проводити

операції на відкритому ринку рідше. Для країн, які працюють під якорем обмінного курсу, пряме втручання на валютний ринок, яке є специфічним типом операцій на відкритому ринку, може бути важливим інструментом підтримки бажаного обмінного курсу.

У посткризовій економіці звичайні короткострокові операції на відкритому ринку були замінені основними центральними банками програмами кількісного пом'якшення. Кількісне пом'якшення технічно схоже на операції на відкритому ринку, але передбачають попереднє зобов'язання центрального банку здійснювати закупівлі у заздалегідь визначеному великому обсязі та протягом заздалегідь визначеного періоду часу. Центральні банки зазвичай купують більш ризиковані та довгострокові цінні папери, такі як суверенні облігації з довгим терміном погашення та навіть корпоративні облігації.

Центральний банк веде рахунки для групи комерційних банків, так званих банків прямих платежів. Залишок на такому рахунку представляє гроші центрального банку у відповідній валюті.

Оскільки гроші центрального банку наразі існують переважно у формі електронних записів (електронні гроші), а не у формі паперу чи монет (фізичні гроші), операції на відкритому ринку можна проводити шляхом простого збільшення або зменшення (зарахування чи дебетування) суми електронні гроші, які банк має на своєму резервному рахунку в центральному банку. Для цього не потрібно створювати нову фізичну валюту, якщо банк прямого платежу не вимагає обміняти частину своїх електронних грошей на банкноти або монети.

У більшості розвинутих країн центральні банки не мають права надавати позики, не вимагаючи відповідних активів як забезпечення. Тому більшість центральних банків описують, які активи придатні для операцій на відкритому ринку. Технічно центральний банк надає позику та одночасно бере еквівалентну суму прийнятного активу, наданого комерційним банком-позичальником.

Коли центральний банк продає цінні папери, це зменшує пропозицію грошей, оскільки гроші переходять із загальної економіки до центрального

банку як оплата цінних паперів. Такий продаж цінних паперів впливає на загальну економіку, зменшуючи попит на продукти, послуги та працівників (оскільки в обігу менше грошей, доступних для витрачання), водночас збільшуючи відсоткові ставки та знижуючи інфляцію (оскільки гроші, яких дефіцитніше, є більш цінними та важко отримати, що змушує людей пропонувати більше за це, а також вимагати більше за це). Коли центральний банк купує цінні папери на відкритому ринку, це має протилежний ефект від продажу цінних паперів.

Можливі напрямки цього інструменту:

- У рамках таргетування інфляції операції на відкритому ринку орієнтовані на певну короткострокову процентну ставку на боргових ринках. Цей цільовий показник періодично змінюється для досягнення та підтримки рівня інфляції в цільовому діапазоні. Однак інші варіанти грошово-кредитної політики також часто націлені на відсоткові ставки: Федеральна резервна система США, Банк Англії та Європейський центральний банк використовують варіації цільових процентних ставок, щоб керувати операціями на відкритому ринку.
- Окрім таргетування процентної ставки, існують інші можливі цілі операцій на відкритих ринках. Другою можливою метою є скорочення грошової маси, як це було в США наприкінці 1970-х – на початку 1980-х років за часів голови ФРС Пола Волкера.
- За умов валютної ради операції на відкритому ринку використовувалися б для досягнення та підтримки фіксованого обмінного курсу по відношенню до певної іноземної валюти.
- За золотого стандарту банкноти можна було б конвертувати в золото, і тому операції на відкритому ринку можна було б використовувати для підтримки постійної вартості валюти відносно золота.
- Центральний банк також може використовувати суміш параметрів політики, які змінюються залежно від обставин. Центральний банк може прив'язувати свій обмінний курс (як валютна рада) з різними рівнями або формами зобов'язань. Чим слабша прив'язка обмінного курсу, тим більшу свободу має центральний банк для визначення інших змінних (наприклад,

процентних ставок). Натомість він може орієнтуватися на кошик іноземних валют, а не на одну валюту. У деяких випадках він уповноважений використовувати додаткові засоби, окрім операцій на відкритому ринку, такі як зміни резервних вимог або контроль капіталу, для досягнення грошових результатів.

У Сполучених Штатах до фінансової кризи Федеральна резервна система (ФРС) використовувала операції на відкритому ринку, щоб утримувати свою ключову облікову ставку, ставку федеральних фондів, на рівні цілі, встановленої Федеральним комітетом з відкритих ринків, шляхом коригування пропозиції резервних залишків комерційних банки належним чином. Проте з кінця 2008 року реалізація монетарної політики суттєво змінилася. На відміну від колишнього так званого режиму обмежених резервів, ФРС запровадила те, що установа називає режимом достатніх резервів, де ринкова відсоткова ставка коригується не через операції на відкритому ринку, а безпосередньо через зміни центрально керованих ФРС ставок, якими є процентна ставка за резервними залишками. Отже, операції на відкритому ринку більше не використовуються для керування ставкою федеральних фондів. Однак вони все ще є частиною загального інструментарію грошово-кредитної політики, оскільки використовуються для того, щоб завжди підтримувати достатній запас резервів.

У 2019 році Федеральна резервна система оголосила, що продовжуватиме використовувати цей режим реалізації в довгостроковій перспективі. Ця система також відома в усьому світі як мінімальна система на відміну від колишньої системи коридорів, у якій операції на відкритому ринку використовуються для визначення фактичної ринкової процентної ставки.

Федеральна резервна система проводить операції на відкритому ринку з 1920-х років через Відділ відкритого ринку у Федеральному резервному банку Нью-Йорка під керівництвом Федерального комітету відкритого ринку.

Європейський центральний банк (ЄЦБ) має аналогічні механізми для своїх операцій; він описує свої методи як чотирирівневий підхід із різними цілями: окрім своєї головної мети – керувати та згладжувати процентні ставки в єврозоні, одночасно керуючи ситуацією з ліквідністю на ринку, ЄЦБ також має

на меті сигналізувати про позицію монетарної політики за допомогою своїх операцій.

Загалом кажучи, ЄЦБ контролює ліквідність банківської системи за допомогою операцій рефінансування, які в основному є угодами зворотного викупу, тобто банки надають прийнятну заставу в ЄЦБ і отримують кредит готівкою натомість. Це такі основні категорії операцій рефінансування, які можуть бути використані залежно від бажаного результату:

- Регулярні щотижневі основні операції рефінансування з терміном погашення один тиждень і,
- Щомісячні довгострокові операції рефінансування забезпечують ліквідність фінансового сектору
- Операції «тонкого налаштування» спрямовані на згладжування процентних ставок, спричинених коливаннями ліквідності на ринку, за допомогою зворотних або прямих операцій, валютних свопів та збору строкових депозитів
- Структурні операції» використовуються для коригування довгострокових структурних позицій центральних банків по відношенню до фінансового сектора.

Операції рефінансування проводяться за механізмом аукціону. ЄЦБ вказує суму ліквідності, яку він бажає продати на аукціоні (так звану виділену суму), і просить банки висловити зацікавленість. У тендері з фіксованою ставкою ЄЦБ також визначає процентну ставку, за якою він готовий позичити гроші; альтернативно, у тендері зі змінною ставкою відсоткова ставка не вказується, і банки роблять пропозиції один проти одного (з урахуванням мінімальної ставки, визначеної ЄЦБ), щоб отримати доступ до доступної ліквідності.

2. Центральні банки зазвичай встановлюють мінімальну суму резервів, які повинен зберігати комерційний банк. Змінюючи необхідну суму, центральний банк може впливати на пропозицію грошей в економіці. Якщо монетарні органи збільшують необхідну суму резервів, комерційні банки

знаходять менше грошей, доступних для позичання своїм клієнтам, і, таким чином, грошова маса зменшується.

Комерційні банки не можуть використовувати резерви для надання позик або фінансування інвестицій у новий бізнес. Оскільки це означає втрачену можливість для комерційних банків, центральні банки виплачують їм відсотки за резерви.

Другий метод проведення грошово-кредитної політики полягає в тому, щоб центральний банк підвищував або знижував резервні вимоги, які, як ми зазначали раніше, є відсотком депозитів кожного банку, які він зобов'язаний тримати як готівку в сховищі або на депозиті з центральним банком. Якщо від банків вимагається зберігати більшу суму в резервах, вони мають менше грошей, доступних для позичання. Якщо банкам дозволено тримати меншу суму в резервах, вони матимуть більшу кількість грошей, доступних для позичання.

На початку 2015 року Федеральна резервна система вимагала від банків зберігати резерви, що дорівнюють 0% від перших 14,5 мільйонів доларів на депозитах, потім зберігати резерви, що дорівнюють 3% від депозитів до 103,6 мільйонів доларів, і 10% від будь-якої суми понад 103,6 мільйонів доларів. Невеликі зміни в резервні вимоги вносяться майже щороку. Наприклад, лінія поділу в 103,6 мільйона доларів іноді збільшується або зменшується на кілька мільйонів доларів. На практиці значні зміни у резервних вимогах рідко використовуються для проведення монетарної політики. Раптова вимога до всіх банків збільшити свої резерви буде надзвичайно руйнівною, і її буде важко виконати, тоді як надмірне послаблення вимог створить небезпеку того, що банки не зможуть задовольнити попит на зняття коштів.

Однією з найважливіших функцій центрального банку країни є підтримання довіри населення до банківської системи, оскільки за банківської системи часткового резервування, що діє в більшості країн світу, банки не повинні мати готівку для повного покриття всіх зобов'язань за депозитами. Одним із механізмів, який використовується більшістю центральних банків для досягнення цієї мети, є встановлення обов'язкових резервів, щоб гарантувати,

що банки за звичайних обставин мають достатньо готівки в касі на випадок зняття великих депозитів, що може спричинити втечу з банків. Центральний банк деяких юрисдикцій, наприклад Європейського Союзу, не вимагає зберігання резервів протягом дня, тоді як в інших, таких як Сполучені Штати, центральний банк взагалі не встановлює резервні вимоги.

Банківські депозити, як правило, мають відносно короткостроковий термін і можуть бути «до виклику», тоді як кредити, надані банками, як правило, є більш довгостроковими, що призводить до ризику того, що клієнти можуть у будь-який час колективно захотіти зняти готівку зі своїх рахунки, що перевищують банківські резерви. Резерви забезпечують лише ліквідність для покриття вилучених коштів у межах звичайної моделі. Банки та центральний банк очікують, що за звичайних обставин лише частина депозитів буде вилучена одночасно, і що резервів буде достатньо для задоволення попиту на готівку. Однак банки регулярно опиняються в ситуації дефіциту або можуть зіткнутися з несподіваною напливом, коли вкладники хочуть зняти більше коштів, ніж резерви, які зберігає банк. У цьому випадку банк, який відчуває дефіцит ліквідності, може регулярно позичати короткострокові кошти на ринку міжбанківського кредитування в банків із надлишком. У виняткових ситуаціях центральний банк може надати кошти для покриття короткострокового дефіциту як кредитор останньої інстанції. Коли проблема банківської ліквідності перевищує бажання центрального банку залишатися «кредитором останньої інстанції», як це сталося під час світової фінансової кризи 2007-2008 років, уряд може спробувати відновити довіру до банківської системи, наприклад, надаючи уряду гарантії.

Канада, Велика Британія, Нова Зеландія, Австралія, Швеція та Гонконг не мають резервних вимог.

Це не означає, що банки можуть — навіть теоретично — створювати гроші без обмежень. Навпаки, банки обмежені вимогами до капіталу, які, мабуть, важливіші за резервні вимоги навіть у країнах, де є резервні вимоги.

Резерви комерційного банку овернайт не можуть стати від'ємними. Центральний банк втрутиться, щоб позичити банку кошти, якщо це необхідно,

щоб цього не сталося. Історично у центрального банку могли закінчитися резерви для позик банкам із проблемами ліквідності, і тому йому довелося призупинити викуп, але цього більше не може статися з сучасними центральними банками через кінець золотого стандарту в усьому світі, що означає, що всі країни використовувати фіатну валюту.

Нульові резервні вимоги не можна пояснити теорією, яка стверджує, що монетарна політика діє шляхом зміни кількості грошей за допомогою резервних вимог.

Навіть у Сполучених Штатах, які зберегли офіційні резервні вимоги до 2020 року, поняття контролю над пропозицією грошей шляхом орієнтування на кількість базових грошей багато років тому втратило прихильність, і тепер прагматичне пояснення монетарної політики стосується цільової процентної ставки. контролювати широку грошову масу.

У Сполученому Королівстві комерційні банки називають кліринговими банками з прямим доступом до клірингової системи.

Банк Англії, центральний банк Сполученого Королівства, раніше встановлював норму добровільного резервування, а не мінімальні резервні вимоги. Теоретично це означало, що комерційні банки могли зберігати нульові резерви. Середній коефіцієнт готівкових резервів у всій банківській системі Сполученого Королівства був вищим у той період і становив близько 0,15% станом на 1999 рік.

З 1971 по 1980 рік всі комерційні банки погодилися на норму резервування в 1,5%. У 1981 році ця вимога була скасована.

З 1981 по 2009 рік кожен комерційний банк встановлював власний місячний добровільний резерв у контракті з Банком Англії. Як нестача, так і надлишок резервів відносно власної цілі комерційного банку протягом періоду усереднення в один день призведе до стягнення плати, що стимулюватиме комерційний банк залишатися близькою до цілі, система, відома як усереднення резервів.

Після паралельного запровадження кількісного пом'якшення та відсотка з надлишкових резервів у 2009 році банки більше не були зобов'язані

встановлювати цільові показники, а отже, більше не штрафувалися за зберігання надлишкових резервів; справді, вони отримали пропорційну компенсацію за те, що тримали всі свої резерви за банківською ставкою (Банк Англії тепер використовує однакову процентну ставку для банківської ставки, депозитної ставки та цільової процентної ставки).[9] Через відсутність узгодженої мети концепція надлишкових резервів більше не застосовується до Банку Англії, тому технічно некоректно називати його нову політику «відсотками на надлишкові резерви».

3. Коригування процентної ставки. Центральний банк може впливати на процентні ставки, змінюючи облікову ставку. Облікова ставка (базова ставка) — це відсоткова ставка, що стягується центральним банком з банків за короткострокові позики. Наприклад, якщо центральний банк підвищує облікову ставку, вартість позик для банків зростає. Згодом банки підвищують відсоткову ставку для своїх клієнтів. Таким чином, вартість запозичень в економіці зростає, а пропозиція грошей зменшиться.

Грошово-кредитна політика існувала у різних виглядах. Але як би це не виглядало, загалом це зводиться до коригування пропозиції грошей в економіці для досягнення певної комбінації інфляції та стабілізації виробництва.

Більшість економістів погодиться, що в довгостроковій перспективі обсяг виробництва, який зазвичай вимірюється валовим внутрішнім продуктом (ВВП), є фіксованим, тому будь-які зміни в пропозиції грошей спричиняють лише зміну цін. Але в короткостроковій перспективі, оскільки ціни та заробітна плата зазвичай не коригуються відразу, зміни в пропозиції грошей можуть вплинути на фактичне виробництво товарів і послуг. Ось чому грошово-кредитна політика, яка зазвичай проводиться центральними банками, такими як Федеральна резервна система США (ФРС) або Європейський центральний банк (ЄЦБ), є значущим інструментом політики для досягнення як інфляції, так і цілей зростання.

Під час рецесії, наприклад, споживачі перестають витратити стільки, скільки раніше; падіння виробництва, що змушує фірми звільняти працівників і припиняти інвестиції в нові потужності; і іноземний апетит до експорту країни

також може впасти. Коротше кажучи, спостерігається зниження загального або сукупного попиту, на який уряд може відповісти політикою, що не відповідає напрямку, в якому рухається економіка. Монетарна політика часто є антициклічним інструментом вибору.

Така антициклічна політика призведе до бажаного розширення виробництва (і зайнятості), але, оскільки вона тягне за собою збільшення пропозиції грошей, призведе також до зростання цін. У міру того, як економіка наближається до виробництва на повну потужність, зростання попиту чинить тиск на витрати на виробництво, включаючи заробітну плату. Тоді працівники використовують свій збільшений дохід, щоб купувати більше товарів і послуг, ще більше підвищуючи ціни та зарплати та підштовхуючи загальну інфляцію вгору — результат, якого політики зазвичай хочуть уникнути.

Залежно від своїх цілей грошово-кредитна політика може бути експансійною або скорочувальною.

Експансіоністська монетарна політика. Це монетарна політика, спрямована на збільшення пропозиції грошей в економіці шляхом зниження процентних ставок, купівлі державних цінних паперів центральними банками та зниження резервних вимог для банків. Експансіоністська політика знижує безробіття та стимулює ділову діяльність і споживчі витрати. Загальна мета експансіоністської грошово-кредитної політики полягає в стимулюванні економічного зростання. Однак це також може призвести до підвищення інфляції.

Коли економіка млява або переживає рецесію, центральний банк проводить експансіоністську політику, знижуючи короткострокові відсоткові ставки, щоб стимулювати зростання та стимулювати економіку.

- Прибутковість облігацій має тенденцію до зниження, а їхня зворотна залежність від цін на облігації означає, що більшість інструментів з фіксованим доходом дають значний приріст ціни.

- Низькі процентні ставки роблять заощадження менш привабливими для вкладників, а витрати та інвестиції в бізнес зростають.

- Курси акцій та акцій зазвичай ростуть.

- Нерухомість, як правило, добре працює, коли процентні ставки низькі, оскільки власники будинків та інвестори скористаються низькими ставками по іпотеці.

- Вплив на валюту залежить від обсягу монетарного стимулювання та економічних перспектив для конкретної країни.

Контракційна монетарна політика. Метою скорочувальної монетарної політики є зменшення пропозиції грошей в економіці. Цього можна досягти підвищенням процентних ставок, продажем державних облігацій, підвищенням резервних вимог для банків. Політика скорочення використовується, коли уряд хоче контролювати рівень інфляції.

Центральні банки застосовують жорстку монетарну політику, коли економічне зростання стабільне з реальним ризиком стрімкої інфляції. Підвищення відсоткових ставок робить запозичення дорожчими.

- Акції демонструють низьку ефективність у період жорсткої грошово-кредитної політики, оскільки вищі відсоткові ставки роблять відносно дорогим придбання цінних паперів на маржу.

- Вищі короткострокові відсоткові ставки негативно впливають на облігації, оскільки попит інвесторів на вищу прибутковість знижує ціни.

- Готівка, як правило, добре працює в періоди жорсткої грошово-кредитної політики, оскільки вищі депозитні ставки спонукають споживачів заощаджувати, а не витратити.

- Нерухомість падає, коли відсоткові ставки зростають, оскільки обслуговування іпотечних боргів коштує дорожче, що призводить до зниження попиту серед домовласників та інвесторів.

- Вищі відсоткові ставки або навіть перспектива вищих ставок, як правило, сприяють зміцненню національної валюти.

1.3. Особливості здійснення монетарної політики Європейського Союзу.

Європейський центральний банк (ЄЦБ) є центральним банком, відповідальним за монетарну політику країн-членів Європейського Союзу (ЄС), які прийняли валюту євро. Цей валютний союз відомий як єврозона і наразі включає 19 країн. Штаб-квартира Європейського центрального банку (ЄЦБ) знаходиться у Франкфурті-на-Майні, Німеччина. Він відповідає за монетарну політику в євроні з 1999 року, коли євровалюта була вперше прийнята деякими членами ЄС. Рада складається з шести членів виконавчої ради та ротації з 15 керівників національних центральних банків. Замість щорічної ротації прав голосу, як для президентів регіональних Федеральних резервних банків, ЄЦБ ротує права голосу щомісяця.

Рада керуючих ЄЦБ ухвалює рішення щодо грошово-кредитної політики єврони, включаючи її цілі, ключові процентні ставки та резерви в євросистемі, що складається з ЄЦБ і національних центральних банків країн єврони. Він також встановлює загальну основу для ролі ЄЦБ у банківському нагляді.

Керівники центральних банків із п'яти найбільших країн за розміром економіки та банківської системи (станом на травень 2022 року Німеччина, Франція, Італія, Іспанія та Нідерланди) мають чотири права голосу, тоді як центральні банки інших країн голосують лише трохи рідше в 11 місяців з кожних 14.

Основна мета грошово-кредитної політики ЄЦБ полягає в підтримці цінової стабільності. Це означає переконатися, що інфляція – швидкість, з якою ціни на товари та послуги змінюються з часом – залишається низькою, стабільною та передбачуваною. Для досягнення успіху ЄЦБ закріплює інфляційні очікування та впливає на «температуру» економіки, переконавшись, що умови є правильними — не надто жарко й не надто холодно. Це виконується через нашу монетарну політику.

Європейський центральний банк (ЄЦБ) охороняє цінність євро. Для цього він проводить монетарну політику, вживаючи заходів для підтримки

стабільності цін, що означає, що він прагне до 2% рівня інфляції. Процентні ставки є важливим засобом досягнення цього.

Монетарна політика стосується всіх рішень і правил, за допомогою яких центральний банк впливає на гроші, що обертаються в економіці. Європейський центральний банк (ЄЦБ) може використовувати свою політику, щоб контролювати кількість грошей в обігу, а також те, скільки гроші «коштують», іншими словами: процентні ставки.

Монетарна політика дуже важлива. Громадяни отримують велику користь від надійної, стабільної валюти, яка зберігає свою вартість. Вони мають бути впевнені, що євро в їхніх гаманцях і банківських рахунках дозволять їм робити покупки за продуктами завтра, а також через п'ять років. Забезпечення стабільності цін є завданням ЄЦБ.

Щоб монетарна політика була ефективною, важливо, щоб центральні банки могли приймати рішення незалежно, наприклад, без будь-якого втручання уряду. Обрані політики не повинні мати можливість тиснути на центральний банк, щоб він проводив політику, яка подобається їхнім виборцям.

Кожне рішення Ради керуючих щодо монетарної політики базується на оцінці позиції монетарної політики. Оцінка монетарної політики визначає, чи монетарна політика сприяє економічним, фінансовим і монетарним розвиткам таким чином, щоб підтримувати стабільність цін у середньостроковій перспективі. Відповідна позиція монетарної політики забезпечується шляхом вибору та калібрування відповідних інструментів монетарної політики, як окремо, так і в комбінації.

Приймаючи рішення щодо грошово-кредитної політики, Рада керуючих систематично оцінює пропорційність своїх заходів. Ці оцінки включають аналіз переваг і можливих побічних ефектів заходів грошово-кредитної політики, їх взаємодії та балансу в часі. У липні 2021 року існуючу двокомпонентну стратегію було переглянуто, і вона стала «інтегрованою аналітичною структурою», що складається з

- (i) економічного аналізу;
- (ii) монетарного та фінансового аналізу.

Економічний аналіз зосереджується на реальних і номінальних економічних змінах. Монетарний і фінансовий аналіз розглядає монетарні та фінансові показники, що дозволяє зосередити увагу на механізмі монетарної трансмісії та наслідках фінансових дисбалансів і монетарних факторів для середньострокової цінової стабільності.

Головний керівний орган ЄЦБ, Рада керуючих, визначає монетарну політику для єврозони. Рада складається з шести членів Виконавчої ради ЄЦБ і керуючих національних центральних банків зони євро. Вони оцінюють економічні, монетарні та фінансові події перед тим, як приймати рішення щодо монетарної політики. Це відбувається кожні шість тижнів.

Після того, як Рада керуючих приймає рішення щодо грошово-кредитної політики, національні центральні банки, як правило, виконують їх. Наприклад, національні центральні банки позичають гроші комерційним банкам через те, що ми називаємо операціями рефінансування.

Положення передбачають, що ЄЦБ або національні центральні банки, такі як для прикладу De Nederlandsche Bank (DNB), не можуть запитувати або отримувати інструкції від урядів держав-членів, органів ЄС чи будь-кого іншого. Їхня політична незалежність дозволяє центральним банкам повністю зосередитися на своїй місії: ціновій стабільності.

Рада керуючих ЄЦБ приймає рішення щодо процентних ставок.. Ця рада збирається кожні шість тижнів для обговорення монетарної політики.

Тоді як ЄЦБ незалежний, але підзвітний Європейському парламенту та Європейській раді. Грошові діалоги проводяться кожні три місяці між президентом ЄЦБ і комітетом Європейського парламенту з економічних і монетарних питань.

Стабільність цін, якої прагне монетарна політика ЄЦБ, включає 2% рівень інфляції в усіх країнах євро разом узятих.

Рада керуючих має право на власний розсуд визначати точне визначення своєї цілі щодо цінової стабільності. З липня 2021 року цінова стабільність визначається як рівень інфляції (річне зростання Гармонізованого індексу споживчих цін (HICP) для єврозони) на 2% у середньостроковій перспективі.

Ціль є симетричною, тобто як негативні, так і позитивні відхилення від цієї цілі вважаються однаково небажаними. Це може означати перехідний період, коли інфляція помірно перевищує цільовий показник у 2%.

Це тому, що європейська економіка працює найкраще, коли ціни стабільні. Занадто низька інфляція, коли ціни майже не зростають з часом, так само небажана, як і надто висока інфляція, яка супроводжується значним зростанням цін. Наукові дослідження та практика показали, що 2% інфляція найкраще підходить для економіки.

Проте цілком нормально, якщо інфляція тимчасово буде нижче або вище цільового рівня в 2%. Зрештою, відстежуючи розвиток цін, ЄЦБ дивиться на середньострокову перспективу. Дійсно, у короткостроковій перспективі відхилення від цілі інфляції неминучі, наприклад, через події, які впливають на економіку. Крім того, компанії та домогосподарства не відразу реагують на зміни монетарної політики. Крім того, середньостроковий фокус дає простір для маневру для розгляду причин відхилень і можливих побічних ефектів монетарних заходів.

До 2022 року інфляція була нижче цільового показника 2%. Відтоді наслідки карантину через COVID-19 і російської війни в Україні значно підвищили ціни. Інфляція зросла занадто високо, тому ЄЦБ втручається, вживаючи монетарних заходів.

З 2022 року інфляція значно перевищує цільовий показник у 2%. ЄЦБ очікує, що інфляція залишатиметься вище 2% у середньостроковій перспективі, тому він хоче стримати попит шляхом підвищення процентних ставок. Це робить гроші «дорожчими», охолоджуючи економіку та гальмуючи інфляцію. У липні 2022 року ЄЦБ підвищив процентні ставки вперше за 11 років, після чого відбулося подальше підвищення ставок.

ЄЦБ не має прямого впливу на зростання і падіння цін, але він може використовувати свою монетарну політику для опосередкованого впливу на інфляцію. Для підтримки монетарної політики ЄЦБ має широкий набір інструментів. Хоча кожен із цих інструментів політики ефективний по-своєму,

разом вони підсилюють вплив один одного. ЄЦБ завжди враховує можливі побічні ефекти.

Основним інструментом ЄЦБ є процентні ставки, відомі як облікові ставки. Це ставки, за якими комерційні банки позичають гроші в ЄЦБ або депонують гроші в ЄЦБ.

Встановлюючи ці ставки, ЄЦБ також впливає на те, наскільки дорого для клієнтів позичати гроші в цих банках. Використовуючи монетарну політику для контролю вартості запозичень, ЄЦБ впливає на те, скільки споживачі та підприємства можуть витратити та інвестувати. Це в свою чергу впливає на ціни на продукти та послуги. Це означає, що ЄЦБ впливає на ціни та інфляцію через процентні ставки. У той же час, якщо норми заощаджень є привабливими, люди будуть більш схильні відкладати гроші, а не витратити їх.

У жовтні 1998 року Рада керуючих ЄЦБ узгодила основні елементи своєї стратегії грошово-кредитної політики, а саме:

- (i) кількісне визначення цінової стабільності;
- (ii) важливу роль моніторингу зростання грошей, визначеного грошовим агрегатом;
- (iii) широка оцінка перспектив розвитку цін. ЄЦБ обрав монетарну стратегію, що базується на двох стовпах (економічному та монетарному аналізі), чий відповідні ролі були ще раз чітко визначені під час перегляду монетарної стратегії 8 травня 2003 року.

У липні 2021 року ЄЦБ завершив перегляд стратегії монетарної політики. Прагнучи залучити зацікавлені сторони, ЄЦБ створив «Портал прослуховування ЄЦБ» і організував серію «заходів для прослуховування» з громадськістю, організаціями громадянського суспільства та академічними колами по всій Єврозоні. Поточна стратегія, яку планується періодично переглядати (наступного разу у 2025 році), переосмислює цільову цінову стабільність і аналіз за двома компонентами. Він також визнає вплив зміни клімату та фінансової стабільності на стабільність цін.

Огляд стратегії на 2021-2022 рр. визнав, що зміна клімату впливає на цінову стабільність, і привів до зобов'язання взяти до уваги, у рамках мандату

ЄЦБ, наслідки зміни клімату та переходу до викидів вуглецю. Рада керуючих прийняла план дій щодо клімату, спрямований на включення факторів клімату в оцінки монетарної політики, розширення аналітичного потенціалу, пов'язаного зі зміною клімату, адаптацію дизайну операційної основи монетарної політики та впровадження заходів у сфері розкриття та звітності щодо екологічної стійкості.

Таким чином, ЄЦБ включатиме зміну клімату у свою монетарну політику кількома способами:

- Він візьме до уваги ризики зміни клімату, пов'язані з його операціями на фінансовому ринку, наприклад, у його програмах закупівель, у яких компанії з інтенсивними викидами мають відносно велику частку, оскільки вони широко використовують боргове фінансування. ЄЦБ перевіряє, чи можна і як можна скоригувати покупки на основі кліматичних критеріїв.
- Це зробить звітність, пов'язану з кліматом, передумовою для фінансових установ, які бажають брати участь у монетарних операціях, а також для кваліфікації для купівлі та придатності як застави активів.
- Він включатиме кліматичні міркування у власне управління ризиками. Це пояснюється тим, що зміна клімату може призвести до списання облігацій у портфелях монетарної політики, а отже, може вплинути на баланси центральних банків.
- Він розкриє кліматичні ризики, яким він піддається.

ЄЦБ здійснює свою політику за допомогою **стандартних інструментів**.

Основним інструментом грошово-кредитної політики ЄЦБ є три ключові процентні ставки, за якими комерційні банки можуть позичати в ЄЦБ або депонувати в ЄЦБ: ставка за основними операціями рефінансування (ООР), ставка за депозитною лінією та ставка за граничною позикою.

а. Операції на відкритому ринку

Операції на відкритому ринку відіграють важливу роль у регулюванні процентних ставок, управлінні ситуацією з ліквідністю на ринку та сигналізації про монетарну політику. Звичайні операції Євросистеми на відкритому ринку складаються з однотижневих операцій з надання ліквідності (ООР) і

тримісячних операцій з надання ліквідності (довгострокових операцій рефінансування або ДОР). ООР націлені на короткострокові процентні ставки, тоді як ДОР забезпечують додаткове, довгострокове рефінансування.

Інші операції на відкритому ринку – це операції тонкого налаштування та структурні операції. Метою перших є впоратися з неочікуваними коливаннями ліквідності на ринку, зокрема з метою згладжування впливу на процентні ставки, тоді як другі в основному спрямовані на коригування структурної позиції Євросистеми по відношенню до фінансових сектора на постійній основі.

в. Стоячі приміщення

Євросистема пропонує кредитним установам дві постійні можливості: механізм граничного кредитування для отримання ліквідності овернайт від центрального банку за умови пред'явлення достатніх прийнятних активів та депозитний механізм для розміщення депозитів овернайт у центральному банку.

с. Зберігання мінімальних резервів

ЄЦБ може вимагати від кредитних установ зберігати мінімальні резерви в ЄЦБ і національних центральних банках. Метою мінімальних резервів є стабілізація короткострокових процентних ставок на ринку та створення (або збільшення) структурного дефіциту ліквідності в банківській системі по відношенню до євросистеми, полегшуючи контроль ставок на грошовому ринку через регулярні виділення ліквідності.

Ці особливості визначають структуру та функціонування монетарної політики ЄС, спрямованої на стабільність та ефективність в умовах єврозони.

Висновки до розділу 1

Монетарна політика є одним із найважливіших інструментів, який держава має для регулювання економіки. Вона спрямована на досягнення таких цілей, як:

- **Цінова стабільність.** Це означає, що ціни в економіці мають зростати не надто швидко, щоб не викликати інфляцію. Інфляція, у свою чергу, може призвести до знецінення грошей, зниження життєвого рівня населення та інших негативних наслідків.
- **Економічне зростання.** Монетарна політика може стимулювати економічне зростання, підтримуючи низькі процентні ставки та забезпечуючи доступ до кредиту для підприємств та населення.
- **Стабільне зайнятість.** Монетарна політика може допомогти створити нові робочі місця та підтримати зайнятість населення.

Важливість монетарної політики можна обґрунтувати наступними аргументами:

- **Вона є ефективним інструментом для досягнення цілей макроекономічної політики.** Дослідження показали, що монетарна політика може ефективно впливати на ціни, економічне зростання та зайнятість.
- **Вона є відносно швидкою та гнучкою.** Центральні банки можуть швидко реагувати на зміни в економічній ситуації, змінюючи процентні ставки та інші інструменти монетарної політики.
- **Вона є відносно дешевим інструментом.** Монетарна політика не вимагає великих фінансових витрат, як, наприклад, фіскальна політика.

В умовах сучасної економіки, яка характеризується високою динамікою та невизначеністю, роль монетарної політики стає ще більш важливою. Центральні банки відіграють ключову роль у забезпеченні макроекономічної стабільності та сприянні економічному зростанню.

Ось кілька конкретних прикладів того, як монетарна політика може впливати на економіку:

- **Якщо центральний банк підвищує процентні ставки, це може призвести до зниження інфляції.** Це відбувається тому, що більш високі

процентні ставки роблять кредит дорожчим, що ускладнює для підприємств та населення взяти кредит і витратити гроші.

- **Якщо центральний банк знижує процентні ставки, це може призвести до збільшення економічного зростання.** Це відбувається тому, що більш низькі процентні ставки роблять кредит дешевшим, що стимулює підприємства та населення до інвестицій та витрат.

- **Якщо центральний банк збільшує грошову масу в економіці, це може призвести до підвищення цін.** Це відбувається тому, що більша кількість грошей в економіці змушує людей і підприємства витратити більше грошей, що підвищує попит на товари та послуги і, відповідно, ціни.

Звичайно, монетарна політика не є панацеєю від усіх економічних проблем. Вона має свої обмеження і може мати побічні ефекти. Наприклад, підвищення процентних ставок може призвести до зниження інвестицій та зростання безробіття. Однак, в цілому, монетарна політика є важливим інструментом, який може допомогти уряду досягти своїх макроекономічних цілей.

Монетарна політика Європейського Союзу (ЄС) визначається та виконується Європейським центральним банком (ЄЦБ) та національними центральними банками країн-членів. Основні аспекти монетарної політики ЄС включають:

1. **Єдина валюта - євро:** Однією з ключових особливостей монетарної політики ЄС є введення євро як єдиної валюти для обраного числа країн-членів, що складається з єврозони. Впровадження євро спрощує торгівлю та фінансові операції між цими країнами.

2. **Європейський центральний банк (ЄЦБ):** ЄЦБ відповідає за формулювання та виконання монетарної політики для всієї єврозони. Він має незалежність у вирішенні питань стабільності цін та грошового обігу.

3. **Стабільність цін:** Основною метою монетарної політики ЄС є забезпечення стабільності цін в євроні. Це означає утримання інфляції на рівні, що сприяє економічній стабільності.

4. Об'єм грошового обігу: Монетарна політика включає в себе контроль за обсягом грошового обігу в системі. Це може включати різні інструменти, такі як відсоткові ставки та резервні вимоги, для регулювання грошового обігу та кредитування.

5. Європейський економічний діалог: Монетарна політика ЄС взаємодіє з іншими аспектами економічної політики через європейський економічний діалог та координацію. Це важливо для досягнення гармонійних економічних відносин між країнами-членами.

6. Стратегія для єврозони: ЄЦБ розробляє стратегії та заходи для забезпечення економічної стійкості в єврозоні. Це включає в себе регулювання відсоткових ставок, валютних операцій та інших інструментів монетарної політики.

Монетарна політика ЄС є важливою для забезпечення стабільності та ефективного функціонування єврозони, сприяючи спільному економічному простору та спільному валютному регіону.

РОЗДІЛ II

Аналіз наслідків виходу Великої Британії з ЄС

2.1. Монетарна політика Великобританії та її вплив на Європейський Союз.

Банк Англії контролює монетарну політику країни та випускає її валюту Банк Англії (BoE) — центральний банк Сполученого Королівства.. Він також регулює діяльність банків, фінансових установ і платіжних систем. Це британський еквівалент Федеральної резервної системи США.

Заснований у 1694 році як приватний банк для збору коштів для уряду, Банк Англії також функціонував як депозитний комерційний банк. У 1844 році Закон про статут банків надав йому монополію на випуск банкнот в Англії та Уельсі.¹

Уряд Великобританії націоналізував Банк Європи в 1946 році після закінчення Другої світової війни.

Банк Англії відповідає за встановлення базової процентної ставки Великобританії з 1997 року, коли уряд передав свої повноваження щодо монетарної політики Сполученого Королівства до банку. Зміна була офіційно оформлена наступного року Законом про Банк Англії.

Комітет з монетарної політики (КМП) Банку Англії виконує свій основний мандат щодо стабільності цін, орієнтуючись на річний рівень інфляції, визначений урядом, як найбільш відповідний цій меті.

Ціль уряду щодо інфляції з червня 2022 року становить 2%. Якщо рівень інфляції відхиляється від цілі більш ніж на 1%, Банк Англії зобов'язаний щоквартально надавати публічне пояснення уряду, включаючи дії, які він вживає для повернення інфляції до цільового рівня.

КМП із дев'яти членів очолює керуючий Банком Англії, що еквівалентно голові Федеральної резервної системи. Три віце-губернатора з монетарної політики, фінансової стабільності та ринків і політики також працюють у комітеті разом із головним економістом Банку Англії. Інших чотирьох членів призначає канцлер казначейства, що еквівалентно міністру фінансів у США.

Основним інструментом монетарної політики Банку Англії є банківська ставка, відсоткова ставка, яку він сплачує за резервні депозити в вітчизняних банках.

2 листопада 2023 року Комітет з монетарної політики Банку Англії (КМП) залишив процентні ставки без змін на рівні 5,25% на другому засіданні поспіль. Це сталося після 14 зустрічей поспіль з грудня 2021 року по серпень 2023 року, на яких ставки були підвищені. Голосування КМП було 6-3 у листопаді, при цьому три голоси меншості бажали підняти ставки на 0,25 відсоткового пункту.

КМП підвищує ставки у відповідь на високу інфляцію, яка становила 6,7% у вересні, порівняно з піком у 11,1% у жовтні 2022 року. Інфляція залишається значно вищою за цільовий показник МРС у 2%, але очікується, що вона продовжить падати. У МРС заявили, що, незважаючи на те, що ставки залишаються незмінними, ставки можуть бути підвищені в майбутньому.

До Брекситу, Великобританія мала значний вплив на економічну політику Європейського союзу (ЄС).

Одне з найважливіших питань, яке піднімалось під час дебатів щодо Brexit, полягало в тому, чи Велика Британія ізольована у виробленні політики ЄС і, відповідно, чи може Великобританія належним чином впливати на законодавство, що надходить із Брюсселя.

Під час проведення дослідження розглядалась роль уряду Великобританії та членів Європарламенту у формуванні політики ЄС за останні 10 років.

Згідно з даними щодо поведінки при голосуванні в Раді ЄС, Велика Британія є країною-членом з найбільшою перевагою. Однак вона підтримала переважну більшість законів ЄС, прийнятих за останні 10 років (понад 97%). Крім того, у період 2004-2009 Великобританія не була країною, яка програла найбільше в Раді (насправді Австрія була країною, яка отримала найбільше голосів у цей період). Навпаки, під час останнього парламентського терміну (2009-2014 рр.) Велика Британія була найбільшою країною, яка перевершила голосування.

Британський спротив рішенням ЄС стосувався особливо бюджету, зовнішньої політики та зовнішньої допомоги. Тим не менш, Сполучене Королівство не було найбільш опозиційним урядом у кількох важливих сферах: внутрішній ринок, правові справи, транспорт, навколишнє середовище та рибальство. Дані також вказують на те, що Швеція, Нідерланди та Данія є найближчими союзниками Великобританії в Раді ЄС.

Що стосується Європейського парламенту, Сполучене Королівство, схоже, зменшило свій вплив у цьому інституті за останні роки в результаті самодистанціювання деяких власних партійних делегацій від основних політичних сімей ЄС, а також через результати виборів до ЄС у Великобританії. Поведінка голосування в парламенті здебільшого за політичною, а не національною ознаками. Крім того, три центристські групи голосували разом і перемогли у більшості випадків. Той факт, що в поточному терміні є лише один британський депутат Європарламенту і жоден британський депутат Європарламенту в ЄНП, пояснює, чому в середньому британські депутати виграють менше, ніж раніше.

Тим не менш, британські депутати Європарламенту зайняли багато вагомих посад, які визначають порядок денний, наприклад, доповідачі щодо ключового законодавства ЄС і голови комітетів ЄП. Наприклад, з 2004 року комітет внутрішнього ринку та захисту прав споживачів очолює британець. Що стосується доповідача, то в цьому терміні депутати Європарламенту від Великої Британії написали більше доповідей, ніж депутати Європарламенту з усіх інших держав-членів, крім Німеччини.

Британія мала більший вплив протягом чотирьох десятиліть свого перебування в якості країни-члена Європейського співтовариства/Союзу, ніж зазвичай визнається. Таким чином, Сполучене Королівство змогло багато зробити для формування політики, інститутів і характеру Союзу. І втрата цього впливу після того, як країна перестала бути членом ЄС, був дуже важливим як для самих британців, так і для ЄС, з якого вони вийшли.

Найбільш очевидним свідченням британського впливу на Брюссель був спосіб, у який Велика Британія досягла успіху у формуванні ряду ключових

політик ЄС/ЄС. Чільне місце серед них займав внутрішній ринок, центральна політика відродження Європейського співтовариства в середині 1980-х років. Це була ініціатива, яку енергійно підтримував уряд Маргарет Тетчер, а реалізацію якої ініціював британський комісар Артур Кокфілд. Це також була політика, щодо якої і Німеччина, і Франція ставилися набагато неоднозначніше. Таким чином, британська підтримка і підтримка були важливими для його реалізації. І враховуючи центральну роль програми Єдиного ринку в напрямку розвитку Співтовариства/Союзу протягом наступного періоду, Велика Британія могла законно стверджувати, що мала вирішальний вплив на всю траєкторію європейської інтеграції в останні десятиліття 20-го століття.

Це був не поодинокий приклад. Іншим ключовим прикладом британського впливу стало розширення: Велика Британія була послідовним прихильником швидкого відкриття ЄС/ЄС для нових держав-членів, особливо країн Центральної та Східної Європи. Політика конкуренції може бути ще одним прикладом: вихід Великобританії справді міг поставити під сумнів основоположну філософію, за якою розглядалися аргументи «за» та «проти» корпоративних злиттів, коли ринкові міркування втрачають ґрунт перед бажанням створити «європейських чемпіонів», тобто компаній, щоб конкурувати на глобальному рівні. У торговельній політиці Сполучене Королівство також було голосом лібералізатора певної ваги. Озираючись далі назад, британці відіграли важливу роль у формуванні регіональної політики Співтовариства, коли вона була вперше запроваджена в 1970-х роках. І навіть у такій сфері, як координація зовнішньої політики, були періоди, як-от початок 1980-х років, коли Великобританія з ентузіазмом брала участь у дискусіях на рівні ЄС і допомагала керувати політикою. Венеціанська декларація 1980 року, яка зробила важливий крок до визнання необхідності залучення палестинських представників до будь-якого арабо-ізраїльського мирного врегулювання, може бути прикладом.

Подібним чином Сполучене Королівство протягом чотирьох десятиліть перебування в європейській системі здійснювало важливий вплив на

функціонування європейських інституцій. Це не було виключно чи навіть переважно питанням мови. Поступове витіснення французької англійською як системи ЄС було викликано кількома причинами, причому членство Британії в ЄС/ЄС було лише одним із багатьох факторів. Але хоча приплив британських державних службовців, безсумнівно, допоміг змінити мовну рівновагу з французької на англійську, ще важливішою була мода, за якою посадовці, навчені Великобританією, змінили спосіб взаємодії єврократів, спосіб підготовки зустрічей, а також спосіб зберігання записів.

Великобританія відігравала значну роль в економічній політиці ЄС до Брекситу. Вона була однією з найбільших економік ЄС, і її голос був важливим у прийнятті рішень щодо економічних питань. Великобританія також була лідером в деяких економічних сферах, таких як фінансові послуги та торгівля. Ось деякі конкретні приклади впливу Великобританії на економічну політику ЄС:

- **Фінансова політика:** Великобританія була одним із засновників Європейського валютного союзу (ЄВС), але вона не приєдналася до нього. Це дозволило Великобританії зберегти свою власну валюту, фунт стерлінгів, і самостійно проводити фінансову політику. Великобританія також була лідером в розробці і впровадженні фінансових правил ЄС, таких як Директива про ринки фінансових інструментів (MiFID).
- **Торгівельна політика:** Великобританія була одним із найбільших торговельних партнерів ЄС. Вона відігравала важливу роль у переговорах ЄС з іншими країнами та регіонами про торгові угоди. Великобританія також була лідером в розробці і впровадженні торгових правил ЄС, таких як Митний кодекс ЄС.
- **Суспільна політика:** Великобританія була одним із найбільших донорів бюджету ЄС. Вона також була одним із найбільших споживачів програм ЄС, таких як програми сільського господарства, регіонального розвитку та освіти. Великобританія відігравала важливу роль у розробці і впровадженні соціальної політики ЄС, таких як правила про конкуренцію та захист прав споживачів.

Після Брекситу Великобританія більше не бере участі у прийнятті рішень в економічній політиці ЄС. Це призвело до певних змін у економічній політиці ЄС, таких як посилення ролі Німеччини та Франції. Однак Великобританія все ще є важливим торговельним партнером ЄС, і її вплив на економічну політику ЄС залишається значним.

Брексит визначеною мірою змінив ці динаміки. Виходження Великобританії з ЄС призвело до перегляду угод та відносин, і багато питань тепер обговорюються в контексті нових умов. Також, відсутність Великобританії у ЄС впливає на його внутрішню політику та призводить до перерозподілу впливу в ЄС.

2.2. Оцінка впливу Brexit на економіку Великої Британії.

Минуло майже три роки з моменту підписання Сполученим Королівством торгової угоди з Європейським Союзом (ЄС) після Brexit, яка мала багатогранний вплив на економіку Великобританії. Угоду про торгівлю та співробітництво між ЄС та Великою Британією (Trade and Cooperation Agreement (TCA)) було підписано 30 грудня 2020 року та тимчасово набуло чинності 1 січня 2021 року. Вихід із єдиного ринку ЄС і Митного союзу ЄС став глибокою зміною в економічних відносинах. Очікувалося, що ця зміна вплине на торговельні потоки між ЄС та Сполученим Королівством, а також на міграційні потоки, прямі іноземні інвестиції, регулювання, фінансовий сектор, науку та освіту та інші сфери економіки Великобританії.

Пандемія коронавірусу (COVID-19) є фактором, що вводить в оману, але наявні дані дозволяють вперше підвести підсумки наслідків Brexit. Незважаючи на те, що залишаються значні невизначеності щодо точних величин, наявні дані свідчать про те, що Brexit був перешкодою для торгівлі Великобританії та сприяв падінню пропозиції робочої сили, що, ймовірно, вплине на довгостроковий потенціал зростання Сполученого Королівства.

Незважаючи на те, що пандемія та збої в ланцюжках поставок вплинули на світову торгівлю протягом останніх років, Brexit мав додатковий вплив на торгівлю Великобританії. Глобальна рецесія та подальше відновлення після пандемії, а також збої в глобальних ланцюгах постачання загалом збільшили нестабільність торгівлі в усьому світі протягом останніх років. Для Сполученого Королівства широкі та тривалі переговори щодо домовленостей про вихід та майбутні торговельні відносини створили ще більшу невизначеність, що також відображено в різкому зниженні обмінного курсу країни, що вже негативно вплинуло на інвестиції, імпорт та експорт. у період до офіційного виходу Сполученого Королівства з ЄС. Темпи зростання інвестицій Сполученого Королівства були низькими задовго до Brexit, що також лежить в основі стагнації зростання продуктивності Сполученого Королівства. Після референдуму про Brexit тривалий період невизначеності щодо відносин між ЄС і Великобританією ще більше зменшив інвестиції. На експорт також вплинуло

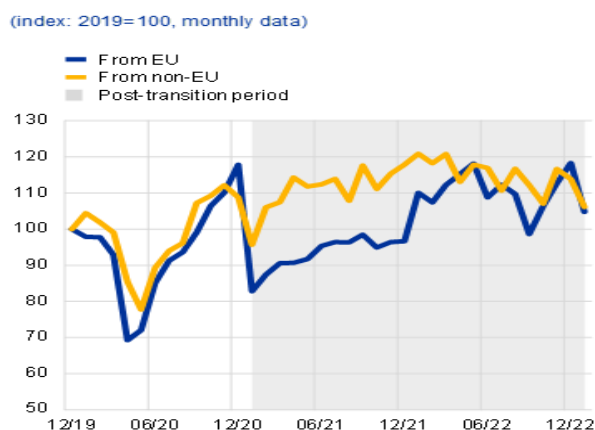
зниження привабливості Сполученого Королівства як місця для інвестицій для іноземних компаній.

З січня 2021 року торгівля між ЄС і Великою Британією регулюється ТСА між ЄС і Великою Британією, яка формалізувала торговельні та регуляторні відносини. ТСА забезпечує нульові тарифи та нульові квоти на товари, якими торгують між ЄС та Сполученим Королівством. Однак, щоб мати право на безмитний доступ, британські товари повинні відповідати вимогам правила походження, які викладені в детальних додатках до ТСА. Таким чином, на відміну від Єдиного ринку, компанії стикаються з додатковим адміністративним тягарем і затримками на кордоні через митні та регуляторні перевірки. Сполучене Королівство та ЄС реалізували угоду з різною швидкістю. У той час як країни ЄС негайно застосували повні митні вимоги та перевірки щодо імпорту з Сполученого Королівства, Велика Британія відклала запровадження повних митних вимог щодо імпорту Великобританією з ЄС до січня 2022 року, а додаткові перевірки охорони здоров'я, безпеки та безпеки було відкладено до кінця 2022 року. 2023 рік.

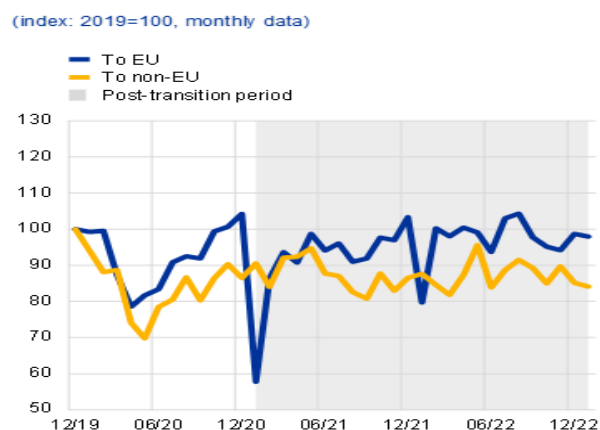
Обсяги торгівлі Великобританією товарами з ЄС значно впали після введення в дію ТСА, залишаючись нижче рівня до пандемії до початку 2022 року. Щодо імпорту, незважаючи на затримку застосування положень ТСА Сполученим Королівством, спостерігався різкий скорочення імпорту Великобританією з ЄС протягом перших місяців 2021 року, що контрастувало зі зростанням імпорту товарів із країн, що не входять до ЄС (рис 2.1. , панелі а і с). Це може свідчити про певну заміну імпорту з ЄС та не з ЄС, коли товари перенаправляються з транзиту через країни ЄС. Однак різні циклічні умови під час пандемії (через різницю в кількості випадків і обмеженнях) і різний вплив глобальних вузьких місць у постачанні також могли зіграти важливу роль. Оскільки протягом останніх місяців розрив між імпортом з ЄС і країн-партнерів, які не входять до ЄС, зменшився, вплив усіх цих факторів, здається, був досить короточасним. Що стосується експорту, експорт Великої Британії до країн ЄС різко впав одразу після запровадження ТСА, оскільки багато експортерів намагалися виконати нові вимоги до документів для

документального підтвердження відповідності стандартам ЄС (Діаграма 1, панель b). Згодом експорт товарів Великобританії до ЄС дещо відновився і з тих пір змінився в основному відповідно до експорту до країн-партнерів поза ЄС, хоча він залишається відносно послабленим порівняно з тенденціями до Brexit (рис 2.1., панель d). Таким чином, Brexit залишається головним фактором. Відповідно до нещодавнього опитування, проведеного Британськими торговельними палатами понад 1100 компаній, проведеного за два роки після підписання ТСА, 77% компаній, що торгують з ЄС, сказали, що угода не допомагає їм збільшити продажі чи розвивати свій бізнес. Більше половини фірм повідомили про труднощі в адаптації до нових правил експорту товарів (45% для послуг).

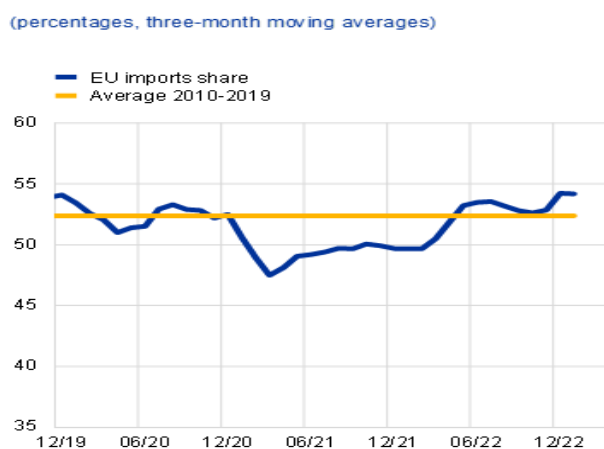
a) потужності імпорту

b) потужності експорту

c) частка імпорту з ЄС у загальному імпорті Великобританії

d) частка експорту в ЄС у загальному експорті Великобританії

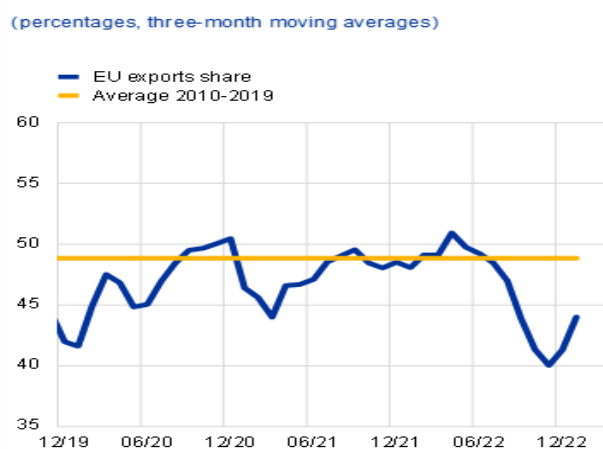

Рис. 2.1. та рис. 2.2. Велика Британія торгує товарами з країнами ЄС і поза ЄС.

Джерело: складено автором на основі [25].

Торгівля послугами з ЄС залишається дещо слабшою, ніж торгівля з партнерами поза ЄС. Здебільшого споконвічно сильніший спад у торгівлі послугами з ЄС був пов'язаний з пандемією, особливо враховуючи вищу частку секторів подорожей і транспорту в торгівлі ЄС, ніж у торгівлі за межами ЄС, і обмеження на поїздки під час пандемії. Разом із відновленням туризму торгівля послугами Великобританії відновилася, значно перевищивши рівень до пандемії. Це також відображає зростання цін на подорожі після пандемії. Експорт інших важливих категорій послуг до ЄС, таких як фінансові послуги, впав далі або не зріс настільки, як експорт до решти світу до кінця 2021 року, і залишився нижче рівня до пандемії. Таким чином, видається, що Brexit зіграв певну роль, можливо, також через відсутність угод, що стосуються торгівлі послугами. У сфері фінансових послуг, на які припадає близько 20% загального обсягу експорту послуг Великобританії, положення ТСА були обмежені. Сполучене Королівство та ЄС домовилися, що поряд із ТСА вони укладуть Меморандум про взаєморозуміння щодо регуляторної співпраці, але він досі не підписаний. Після Brexit важливість ЄС як торговельного партнера Великої Британії знизилася: на ЄС припадало 29% від загального обсягу експорту фінансових послуг Великобританії у 2022 році порівняно з 37% у 2019 році.

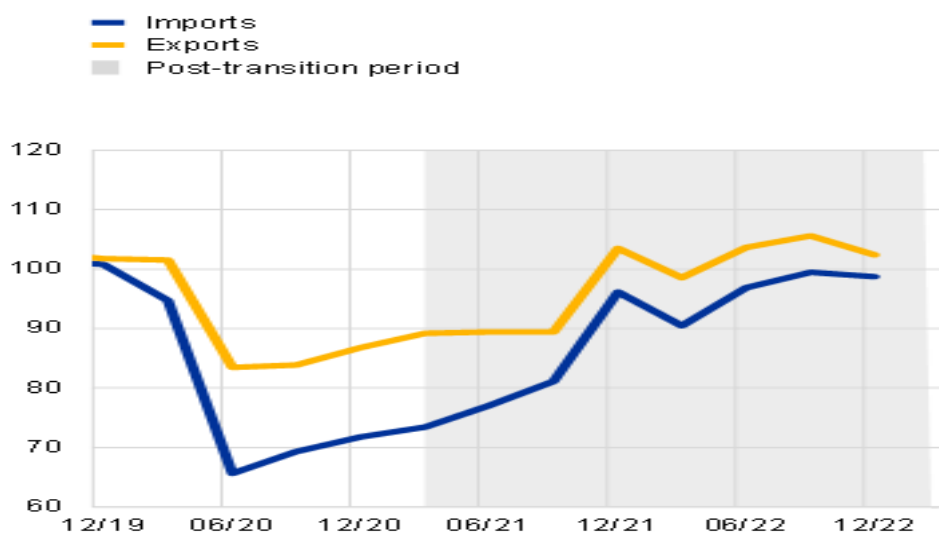

Рис. 2.3. Загальні обсяги експорту та імпорту послуг

Джерело: складено автором на основі [25].

На рисунку видно, що торговельний баланс був позитивний так як експорт переважав над імпортом протягом 2019-2022 рр. Сірий кольором зображено період після Брекситу.

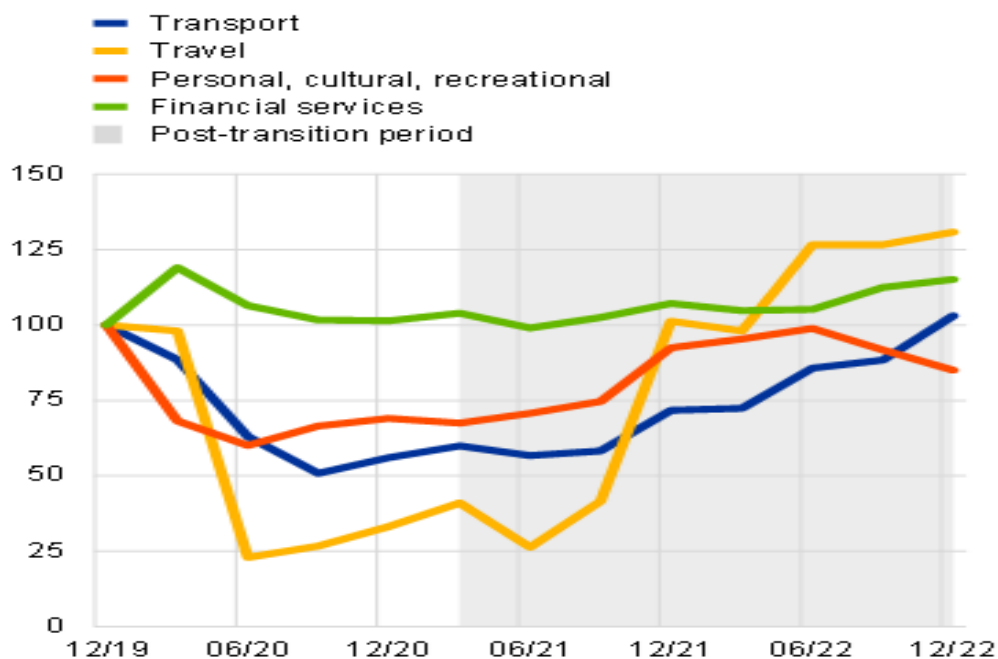

Рис. 2.4. Експорт послуг для вибраних секторів.

Джерело: складено автором на основі [25].

На рисунку 2.4. можливо простежити спад експорту послуг, що було причинено пандемією COVID-19 та Брекситом. Проте протягом останніх 2 років відбувається підвищення обсягів експорту з Великобританії.

Рис. 2.5. Частка імпорту послуг Великобританією з ЄС у загальному імпорті послуг Великобританії.

Джерело: складено автором на основі [25].

Проаналізувавши рисунок 2.5 можна зробити висновок, що частка імпорту до Великобританії зменшилась протягом 2020-2021 рр. та була менша за середнє значення імпорту 2010-2019 років.

Рис. 2.6. Частка експорту послуг Великобританії до ЄС у загальному експорті послуг Великобританії.

Джерело: складено автором на основі [25].

На рисунку 2.6 зображено частку експорту послуг Великобританії до ЄС. На основі цього рисунку можна зробити, що угода про Брексит зменшила відсоток експорту у загальному експорті послуг з Великобританії.

Деякі експерти вважають, що одним із **позитивних наслідків** Brexit є те, що Великобританія тепер може більше торгувати з іншими країнами, що не входять до ЄС.

З падінням вартості фунта стало дешевше імпортувати товари та послуги з міжнародних ринків, що може зробити цей ринок більш прибутковим для покупки товарів. Зменшення вартості фунта також означає, що баланс поточного рахунку покращується, а також чистий зовнішній борг.

Завдяки Brexit покращилися торговельні відносини з такими країнами, як Китай, Канада та Індія, що, у свою чергу, допомогло збільшити економічне зростання.

Негативні ефекти Брекситу. Ще до остаточного виходу Великобританії з ЄС країна зіткнулася з падінням приблизно на 1,5% економіки. Причиною цього стало скорочення бізнес-інвестицій та переведення бізнесу до ЄС через очікуване підвищення торгових бар'єрів.

Велика Британія також зіткнулася зі зменшенням кількості працівників в економіці, оскільки багато з них приїхали з країн ЄС і тепер не могли або не хотіли залишатися в країні.

Brexit також негативно вплинув на баланс торгівлі послугами та товарами Великобританії, оскільки деякі товари, якими вільно торгували до Brexit, тепер потребують суворої перевірки та дозволів.

Прямі іноземні інвестиції також зазнали негативного впливу. Інвесторам довелося думати про нові способи проникнення в ЄС, оскільки Великобританія більше не є точкою доступу до єдиного ринку ЄС.

Торгівля Великобританії скоротилася після виходу країни з ЄС. У жовтні 2021 року торгівля з ЄС скоротилася майже на 15%. Також на 35,2% скоротився імпорт фінансових послуг Великобританією з ЄС.

Крім того, із січня 2022 року може знадобитися оформлення митної декларації для імпорту з ЄС, а також буде потрібно проводити більше фізичних перевірок харчових продуктів. Це може призвести до подальшого скорочення торгівлі між Великобританією та ЄС.

Міжнародна торгівля товарами та послугами Великобританії з ЄС також показала спад після Brexit. Він різко знизився на початку пандемії, почав відновлюватися, а потім знову знизився, коли завершився Brexit.

З точки зору фінансових послуг, міжнародна торгівля Великобританії покращилася з країнами, що не входять до ЄС, такими як Китай, Сінгапур і Південна Корея.

Відносини Великобританії з іншими країнами, такими як Китай і США, покращилися завдяки нижчому курсу фунта стерлінгів і порівняно нижчим тарифам.

2.3. Зміни в монетарній політиці ЄС після Brexit.

Результати референдуму щодо виходу Великої Британії з Європейського Союзу призвели до великих потрясінь на європейських і міжнародних фінансових ринках, що зумовило необхідність втручання центральних банків у європейські країни. Відповідаючи за стабільність цін і фінансову стабільність у єврозоні, Європейський центральний банк діяв і діє, щоб обмежити негативні наслідки, які така подія має та матиме в майбутньому. У цьому відношенні дане дослідження має на меті висвітлити причини, що призвели до Brexit, економічні, фінансові та монетарні наслідки цього рішення для країн зони євро та ЄС, наслідки для проведення монетарної політики ЄЦБ та ЄСЦБ, зокрема щодо використовуваних монетарних інструментів та їх ефекту, а також відповіді ЄЦБ на Brexit щодо тенденцій економіки єврозони. Результати дослідження підкреслюють важливість заходів ЄЦБ щодо підтримки здорового економічного зростання в єврозоні та стійкої макроекономічної стабільності в Європейському Союзі.

Сполучене Королівство не є частиною єврозони, воно не використовує євро як єдину валюту і тому на нього не поширюються правила монетарної політики ЄЦБ. Таким чином, утримуючи національну валюту в операціях у власній економіці, Великобританія Банком Англії проводить власну монетарну політику, яка включає всі переваги та недоліки, що випливають з цього атрибута національного суверенітету.

Водночас, проте, Британія все ще) перебуває в Європейському Союзі, інтеграційній економічній організації в Європі з сильним соціальним і політичним відтінком, яка є вільною асоціацією, згідною європейським демократичним країнам з ринковою економікою. У 2016 році Європейський Союз є другою за величиною економікою у світі після США з ВВП 16,5 трлн доларів у номінальному вираженні та 19,7 трлн доларів у реальному вираженні, цього разу на другому місці після Китаю, згідно з даними. до Міжнародного валютного фонду.

У забезпеченні функціональності та виконанні своїх цілей для будь-якого центрального банку важливий механізм передачі монетарної політики на економіку. У зв'язку з цим, розглядаючи три головні глобальні центральні банки – Федеральний резерв, Європейський центральний банк і Банк Англії – вони висвітлюють відмінності між ними, як-от:

- існує єдине казначейство та єдиний суверенний борг, якими мають займатися ФРС та Банк Англії, незважаючи на те, що ЄЦБ має справу з дев'ятнадцятьма казначейськими зобов'язаннями та суверенними боргами;
- для ФРС і Банку Англії існує більше ніж одна основна мета монетарної політики, тоді як ЄЦБ має лише одну: стабільність цін;
- існують обмеження щодо функції ЄЦБ як кредитора останньої інстанції, на відміну від ФРС та Банку Європи;
- існує більш складний процес прийняття рішень в ЄЦБ, ніж у ФРС або Банку Європи;
- є менш прозорий процес прийняття рішень в ЄЦБ, ніж у ФРС або Банку Європи через непублікування протоколів засідань Ради керуючих;
- існує багато відмінностей у використанні «нетрадиційних або нетрадиційних заходів» (як у випадку з FED і BoE) або «нестандартних заходів».

Після світової фінансової кризи в 2008 році та після комбінованої банківської та боргової кризи в 2009-2010 роках, політичні заходи ЄЦБ були в основному зосереджені на труднощах у процесі трансмісії.

Сьогодні ЄЦБ проводить свою пом'якшувальну монетарну політику за допомогою набору додаткових інструментів, таких як: операції цільового довгострокового кредитування, програма купівлі активів державних і приватних цінних паперів, політика негативної ставки на надлишкові резерви та стягнення нульова процентна ставка за основними операціями рефінансування. Пакет політики посилюється політикою прогнозування, яка має наступні цілі: тривалість купівлі активів підлягатиме стійкій корекції траєкторії інфляції, а процентні ставки залишатимуться низькими протягом більш тривалого періоду

часу. Для цих інструментів є три канали передачі: прямий перехід, ребалансування портфеля та сигналізація, які підсилюють один одного.

1. Використовуючи інструменти «пом'якшення кредитування», такі як операції цільового довгострокового кредитування і програма купівлі активів державних і приватних цінних паперів, банки будуть стимулюватись створювати більше позик, просто переупаковуючи цінні папери, забезпечені активами, продаючи їх і збираючи готівку як спред між процентною ставкою на які цінні папери продаються ЄЦБ, і відсоткову ставку, що нараховується за основним кредитом. Очікується, що цей механізм «пом'якшення кредитування» зменшить різницю між умовами фінансування, встановленими на ринку капіталу, та умовами запозичення, з якими стикаються окремі позичальники на індивідуальному ринку індивідуальних позик»

2. З точки зору Відновлення балансу портфеля, інвестори змушені змінити свої інвестиційні рішення з низькоприбуткових активів на активи з більшою прибутковістю та терміном погашення, на активи з прибутковістю, скоригованою на ризик. У цьому відношенні банки є головним гравцем у ланцюзі трансмісії на цьому ринку, зменшуючи свої грошові резерви та орієнтуючи їх на купівлю активів на ринку, цей процес посилюється ЄЦБ через негативну облікову ставку.

3. Сигнальний канал призначений для впливу на очікування як закупівель ЄЦБ, так і прогнозованого курсу.

Таблиця 1

SWOT-аналіз монетарної політики ЄЦБ після Brexit

Сильні сторони	Слабкості
1. Грошово-кредитна політика ЄЦБ керує короткостроковими процентними ставками, таким чином намагаючись вплинути на довгострокові процентні ставки та економічний розвиток, щоб підтримувати цінову стабільність у єврозоні в середньостроковій перспективі. 2. Заходи монетарної політики, які застосовуються з червня 2014 року, фільтрують до умов запозичення для фірм і домогосподарств і підтримують кредитні потоки в зоні євро 3. монетарне пристосування та скорочення	1. механізм трансмісії все ще слабкий, але фіксує покращення 2. результат референдуму Великобританії щодо членства в ЄС здивував фінансові ринки, але нестабільність була недовгою, частково стриманою очікуваннями антициклічної політики у відповідь у великих розвинутих економіках 3. слабкий зв'язок між монетарною та фіскальною політикою 4. Середовище низьких процентних ставок 5. Кількісне пом'якшення означає надлишок внутрішньої ліквідності у Великій Британії та

темнів фінансової консолідації мають сприяти підтримці економічної активності 4. середній індекс євро овернайт (EONIA) залишався стабільним протягом період огляду (з 2 червня по 7 вересня), тоді як форвардна крива EONIA згладжувалася, головним чином після референдуму у Великій Британії 5. Широка грошова маса продовжувала зростати високими темпами, а динаміка кредитів продовжувала поступово відновлюватися	єврозоні, і тому ЄЦБ може використовувати політику LTRO, а для фінансування США ЄЦБ може позичати у ФРС за допомогою своп-ліній 6. ЄЦБ лише приймає заставу від емітентів Європейської економічної зони (ЄЕЗ), якщо облігації розраховуються в єврозоні
Можливості	Загрози
1. економіка єврозони відносно відкрита, особливо якщо порівнювати її з іншими великими економіками, такими як Сполучені Штати, Китай чи Японія 2. Очікується, що відновлення активності в єврозоні продовжиться 3. Очікується, що інвестиції в бізнес і житловий сектор продовжаться відновлення 4. Умови ринку праці в єврозоні мають продовжувати покращуватися протягом прогностичного періоду 5. Прогнозується, що інфляція за ГПЦ становитиме в середньому 0,2% у 2016 році та помітно зросте до 1,2% та 1,6% у 2017 та 2018 роках відповідно. 6. зовнішній ціновий тиск сприятиме пожевженню інфляції, причому інфляція імпортованих цін, як очікується, стане позитивною в 2017 році після тривалого чотирирічного періоду негативних річних темпів змін. Прогнозується, що коефіцієнт боргу в єврозоні буде знижуватися	1. структура економіки єврозони (третя за величиною економіка світу після США та Китаю; одна з найбільших економік світу за чисельністю населення) 2. потреба у фінансовій дисципліні ще сильніша у валютному союзі, такому як єврозона, яка складається з суверенних держав, які зберігають відповідальність за свою фінансову політику. 3. економічні структури різняться між країнами єврозони, спричиняючи відмінності в економічних показниках між ними; економічні структури демонструють обмежені коливання протягом ділового циклу, але в іншому випадку вони змінюються дуже поступово з часом 4. деякі країни-члени мають дисбаланс поточного рахунку після початку валютного союзу, який знаходиться в процесі виправлення 5. Очікується активність у зоні євро зазнає негативного впливу переважно через зниження експорту 6. існують значні ризики зниження прогнозів єврозони, пов'язані з Brexit 7. світова торгівля залишається слабкою 8. світові фондові ринки різко відреагували на результати референдуму у Великобританії, найбільше постраждали банки єврозони 9. Доступ Великобританії до внутрішнього ринку та внесок до бюджету ЄС залишаються важливими питаннями

Джерело: складено автором на основі [32].

Після міжнародної фінансової кризи, досягаючи своєї основної мети стабільності цін, ЄЦБ вдався до інструментів політики, використовуючи як традиційні, так і особливо нетрадиційні заходи, щоб забезпечити ліквідність і

відновити довіру ринку, зменшити фінансові ризики та забезпечити відновлення зростання через стимулювання кредитування.

Щоб пом'якшити негативні наслідки Brexit для економіки Єврозони, ЄЦБ повинен діяти, враховуючи сильні та слабкі сторони, які виявляються в його прийнятті рішень та операційній діяльності, а також можливості та загрози щодо зовнішнього фінансового та економічного середовища.

У цьому відношенні ЄЦБ продовжуватиме політику сприяння, засновану на таких інструментах, як: цільові довгострокові кредитні операції, програма купівлі активів державних і приватних цінних паперів, негативна ставка за надлишковими резервами та стягнення нульової процентної ставки за основними операції рефінансування.

У той же час ЄЦБ використовуватиме додаткову політику прогнозування, маючи наступні цілі: тривалість купівлі активів буде залежати від стійкої коригування траєкторії інфляції, а процентні ставки залишатимуться низькими протягом більш тривалого періоду часу.

У тій мірі, в якій політики в ЄС і Великобританії зможуть здійснити розумний перехід до виходу Великобританії, щоб принести численні переваги обом сторонам і мінімізувати недоліки, політики ЄЦБ повинні будуть виконувати завдання, які є менш складними. Щодо заспокоєння фінансових ринків, збереження довіри інвесторів та покращення економічних умов.

У міжнародній банківській справі закінчення перехідного етапу Brexit наприкінці 2020 року означало припинення режиму паспортизації. Це безпосередньо вплинуло на транскордонні фінансові послуги, включаючи послуги в євро, які надаються єдиному ринку ЄС. З регуляторної точки зору вихід Великої Британії з ЄС на початку 2021 року означав її негайну рекласифікацію як країни, що не входить до ЄС. Це означало, що британські банки, які бажають надавати послуги в ЄС, більше не можуть робити це через паспортизацію. Замість цього їм потрібно або створити дочірню компанію в ЄС, або альтернативно покладатися на філії за межами ЄС, що працюють відповідно до національних режимів нагляду, які, однак, не можуть надавати послуги в ЄС. Крім того, Угода про торгівлю та співпрацю між ЄС і

Великобританією містить дуже обмежені зобов'язання щодо фінансових послуг. Міжнародні банки та постачальники фінансових послуг у Сполученому Королівстві та Великій Британії створюють нові дочірні компанії в ЄС-27, деякі з яких підпадають під прямий нагляд європейського банківського нагляду та меншою мірою покладаються на філії в третіх країнах.

У цьому контексті європейський банківський нагляд суворо дотримується набору наглядових очікувань, розроблених у 2018 році, щодо переміщення міжнародних банків до зони євро.

Особливо це стосується політики «без порожньої оболонки», згідно з якою іноземні банки повинні мати належний потенціал управління ризиками відповідно до рівня ризику їхньої дочірньої компанії.

Загалом, у сферах, де існує система еквівалентності, транскордонні фінансові послуги залежать від односторонніх рішень щодо еквівалентності. Наразі ЄС лише надав тимчасову еквівалентність центральним контрагентам Великобританії до червня 2025 року відповідно до Повідомлення Європейської комісії про еквівалентність 2019 року та на основі рекомендацій європейських наглядових органів.

У майбутньому можна очікувати подальшого переміщення клірингової діяльності, деномінованої в євро, з Лондона до ЄС у зв'язку із заходами, спрямованими на зменшення залежності від системних центральних контрагентів, що не входять до ЄС, і створення клірингової спроможності в ЄС.

Банки, які є резидентами Сполученого Королівства, продовжують відігравати важливу роль. Це свідчить про те, що банки-резиденти Великобританії залишаються центральними в міжнародній мережі кредитів, деномінованих у євро, з потенційними ознаками ефекту Brexit у Ізакінчуючи небанківськими фінансовими посередниками. Крім того, на них припадає найбільша частка транскордонних активів і зобов'язань, деномінованих у євро, за межами єврозони (рис. 2.7.). Згідно з останніми спостереженнями, частка банків-резидентів Великобританії в міжнародних позиціях, деномінованих у євро, складає 34%, що лише трохи (на 2 відсоткові пункти) нижче рівня, який спостерігався під час голосування за Brexit у 2016 році.

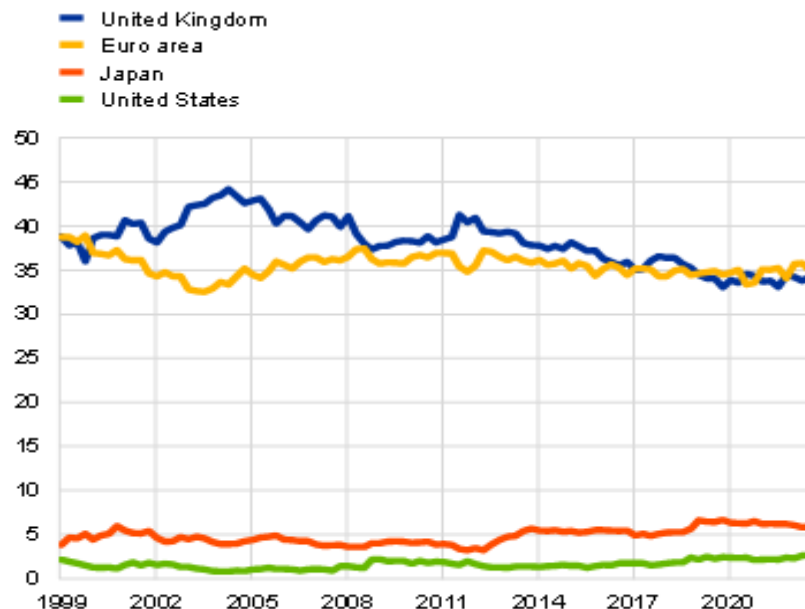

Рис. 2.7. Міжнародні вимоги і зобов'язання у євро за місцезнаходженням звітного банку.

Джерело: складено автором на основі [29].

Референдум про Brexit докорінно змінив відносини між Сполученим Королівством та Європейським Союзом, також у банківському секторі. Оскільки Велика Британія стає третьою країною з точки зору ЄС і єдиного європейського ринку, нагляд за впорядкованим переміщенням банківської діяльності до ЄС представляє значні проблеми. Фактично, європейські клієнти більше не можуть обслуговуватися безпосередньо зі Сполученого Королівства. Цей внесок пояснює, як ЄС, і Європейський центральний банк (ЄЦБ), зокрема, наглядає за цим процесом переміщення, і описує наглядовий підхід ЄЦБ у вирішенні низки складних питань, що виникли внаслідок Brexit. ЄЦБ твердо дотримувався своїх принципів, зокрема своєї політики «без порожньої оболонки», яка вимагає від банків розміщувати в межах ЄС можливості стратегічного управління та управління ризиками відповідно до їхнього рівня ризику. Але він також був гнучким і пропорційним у застосуванні цих принципів і дуже прагнув налагодити інтенсивну та прозору співпрацю з владою Великобританії. Це необхідно для підтримки значного обсягу транскордонного банківського бізнесу, який продовжуватиме характеризувати ринки в осяжному майбутньому.

Вплив брекситу на монетарну політику ЄС визначався кількома факторами:

- Зміни в розподілі фінансового бременя: Виходячи з бюджетних аспектів, відхід Великої Британії мав потенційний вплив на розподіл фінансових ресурсів у ЄС. Брексит призвів до зміни у внесках країн-членів ЄС, що може вплинути на розмір та характер монетарної політики.

- Обмеження макроекономічної стабільності: Виходячи з нестабільності, пов'язаної з переговорами та невизначеністю щодо умов виходу, брексит може створити виклики для макроекономічної стабільності в Єврозоні.

- Валютний вплив: Відновлення незалежності Великої Британії також могло вплинути на валютний курс євро в контексті глобального валютного ринку, що може вплинути на монетарну політику ЄС.

- Перегляд структур інститутів: Виходячи з потреб реорганізації європейських інститутів та відновлення балансу в умовах відходу одного з найбільших чистих платників, брексит може визначати нові підходи до монетарної політики та фінансового управління в ЄС.

Однак важливо відзначити, що ефекти брекситу на монетарну політику ЄС можуть змінюватися в часі, і подальші події та рішення країн-членів можуть впливати на цей контекст.

Висновки до розділу 2

До Брекситу, Великобританія мала значний вплив на економічну політику Європейського союзу (ЄС). Декілька ключових аспектів варто враховувати:

1. Економічна потужність: Великобританія є однією з найбільших економік в ЄС. Її внесок у ВВП ЄС та обсяги торгівлі були суттєвими. Таким чином, будь-які зміни в економіці Великобританії безпосередньо впливали на європейську економіку.

2. Фінансові послуги: Лондон був важливим фінансовим центром ЄС, і його фінансові установи мали великий вплив на ринки капіталу та банківську систему ЄС.

3. Регулювання та стандартизація: Великобританія грала активну роль у встановленні стандартів і регулюванні, в тому числі у сферах безпеки продуктів, стандартів праці та екологічних норм. Ці стандарти впливали на весь внутрішній ринок ЄС.

Брексит визначеною мірою змінив ці динаміки. Виходження Великобританії з ЄС призвело до перегляду угод та відносин, і багато питань тепер обговорюються в контексті нових умов. Також, відсутність Великобританії у ЄС впливає на його внутрішню політику та призводить до перерозподілу впливу в ЄС.

Вихід Великобританії з Європейського Союзу, відомий як брексит, мав значний вплив на британську економіку, політику та суспільство.

За оцінками Міністерства фінансів Великобританії, брексит може призвести до зниження ВВП країни на 3,4-9,5% протягом наступних 15 років. Ця втрата ВВП може призвести до зниження доходів британців, зростання безробіття та погіршення якості життя.

Брексит також призвів до підвищення вартості товарів і послуг, які Великобританія імпортує з ЄС. Це підвищення вартості може негативно вплинути на британські компанії та споживачів.

Брексит призвів до посилення політичного розколу в Великобританії. Прихильники брекситу вважають, що він дозволить Великобританії відновити свій суверенітет і контролювати свою власну економіку. Противники брекситу

вважають, що він призведе до економічних труднощів і послабить міжнародне становище Великобританії.

Брексит також призвів до посилення соціальної напруженості в Великобританії. Прихильники брекситу часто ставляться до іммігрантів з ЄС з неприязню. Це призвело до зростання расистських та ксенофобських настроїв у країні.

Оцінка наслідків брекситу для Великобританії є складною задачею. Деякі експерти вважають, що брексит матиме довгострокові негативні наслідки для британської економіки та суспільства. Інші експерти вважають, що брексит може призвести до позитивних змін, таких як підвищення конкурентоспроможності британських компаній та зміцнення британської національної ідентичності.

Зрештою, наслідки брекситу для Великобританії будуть залежати від того, як країна буде розвивати свої відносини з ЄС та іншими країнами світу. Брексит мав значний вплив на монетарну політику ЄС. У короткостроковій перспективі він призвів до зниження темпів зростання економіки ЄС, що, у свою чергу, призвело до зниження інфляції. Це дозволило Європейському центральному банку (ЄЦБ) знизити процентні ставки та збільшити обсяги програм стимулювання економіки.

У довгостроковій перспективі Брексит може призвести до підвищення інфляції в ЄС. Це пов'язано з тим, що Великобританія була однією з країн ЄС з низькою інфляцією. Після виходу з ЄС Великобританія може самостійно проводити монетарну політику, яка може відрізнятися від політики ЄЦБ. Це може призвести до розбіжностей між інфляцією в ЄС та Великобританії, що, у свою чергу, може призвести до підвищення інфляції в ЄС.

Ось деякі конкретні приклади впливу Брекситу на монетарну політику ЄС:

- Зниження процентних ставок: У 2016 році, після референдуму про Brexit, ЄЦБ знизив процентні ставки до рекордно низького рівня. Це було зроблено для того, щоб стимулювати економіку ЄС, яка сповільнилася після референдуму.

- Збільшення обсягів програм стимулювання економіки: У 2017 році ЄЦБ запустив програму додаткових закупівель активів (APP). Ця програма передбачає закупівлю активів, таких як державні облігації та корпоративні облігації, з метою збільшення грошової маси в економіці ЄС.

- Зміни в монетарній політиці ЄЦБ: У 2022 році ЄЦБ змінив свою монетарну політику, щоб протистояти зростаючій інфляції. ЄЦБ підвищив процентні ставки та скоротив обсяги програм стимулювання економіки.

В цілому, Брексит призвів до певних змін у монетарній політиці ЄС. У короткостроковій перспективі він призвів до зниження процентних ставок та збільшення обсягів програм стимулювання економіки. У довгостроковій перспективі він може призвести до підвищення інфляції в ЄС.

Розділ III

Перспективи монетарної політики ЄС після Brexit

3.1. Виклики та можливості для Єврозони та України.

Ефективна та надійна модель українсько-британського співробітництва в контексті Brexit має враховувати не лише сучасні підходи до класифікації рівнів взаємодії суб'єктів міжнародних відносин, але передусім ступінь впливу на національну безпеку.

Сполучене Королівство офіційно вийшло з Європейського Союзу (ЄС) 31 січня 2020 року. За словами прем'єр-міністра Великої Британії Бориса Джонсона та інших прихильників Brexit, ця подія є чудовим початком для формування нової політичної, економічної, зовнішньої та безпекової програми Сполученого Королівства.

Помітно, що Brexit створює нову європейську реальність, і з'являються можливості для нових вимірів двосторонніх відносин Великої Британії з країнами, чийі перспективи членства в ЄС зараз є досить далекими. Актуальним завданням української сторони зараз має стати пристосування до таких довгострокових тенденцій, коли поєднання позитивного досвіду двосторонніх відносин, партнерства в рамках євроінтеграційних процесів і програм НАТО створюватиме можливості для нових рівнів співпраці у важливих сферах.

Водночас слід також враховувати, що Україна відіграватиме важливу, але не пріоритетну роль у британській зовнішній політиці в перші роки після Brexit, через необхідність вирішення двосторонніх питань із ключовими глобальними партнерами, подолання внутрішніх наслідки виходу з ЄС і поточна пандемія Covid-19. Ресурси Великої Британії для боротьби з кризою, спричиненою пандемією та карантинними заходами, ускладнюють виконання обіцянок уряду щодо стимулювання внутрішньої економіки та завершення процесу Brexit.

Українсько-британські політичні відносини базуються на Угоді про співпрацю 1994 року. У 2008 році на тлі спроб України отримати План дій щодо членства в НАТО було зафіксовано стратегічний характер двосторонніх відносин та поживавлення співпраці.

Фактор Російської Федерації з огляду на її агресію проти України та спробу анексії Крим у 2014 році спровокував активізацію українсько-британської взаємодії. Протягом останніх років контакти на високому політичному рівні були досить активними з однаковим рівнем інтенсивності з обох сторін. Зміна влади в обох державах не вплинула на цю тенденцію. Уповільнення у 2019 році відбулося через вибори в Україні та Великобританії та завершення процедури Brexit. Водночас усі зустрічі на рівні глав держав за останні 2 роки відбувалися лише в рамках багатосторонніх заходів, тому анонсований на 2020 рік візит Президента України до Лондона є на часі.

Це важливо для України, що Велика Британія регулярно робить заяви на підтримку морської безпеки в Чорному морі, засуджуючи такі агресивні та незаконні дії РФ, як анексія Криму, катастрофа рейсу MH17, ескалація на Донбасі, політичні ув'язнення тощо. Питання, пов'язані з Україною, регулярно обговорюються в британському парламенті. Значне поживлення у двосторонній взаємодії відбулося після інциденту в Солсбері, коли британський істеблішмент відчув пряму загрозу з боку Росії на своїй території.

Пріоритетним напрямом співпраці для України є підтримка Лондоном позиції України в міжнародних організаціях. З позитивного боку, незважаючи на вихід з ЄС, Великобританія залишається постійним членом Ради Безпеки ООН з правом вето. Крім того, після завершення процесу Brexit взаємовигідною для обох сторін буде співпраця в рамках Парламентської асамблеї Ради Європи (ПАРЄ). Під впливом фактора глобального впливу Великобританії після її виходу з ЄС можна очікувати більш активне залучення британської делегації до ПАРЄ в контексті стратегії повернення глобальної ролі у світі. Для України дуже важлива позиція британської делегації щодо повернення російської делегації в ПАРЄ та відновлення її прав. У рамках ПАРЄ також можливе проведення спільних заходів з таких гуманітарних питань, як розселення мігрантів (у тому числі внутрішньо переміщених осіб) та права дітей під час конфліктів.

Велика Британія є одним із найбільш послідовних та активних прихильників Організації з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ) та її

Спеціальна моніторингова місія (СММ) на сході України. На ранніх етапах місії саме британська сторона надала СММ необхідне обладнання, транспорт і спеціалістів у великих масштабах. Британський персонал є одним із найбільших у СММ ОБСЄ. В рамках ОБСЄ Велика Британія здійснює значний тиск на Росію з метою недопущення перешкод доступу СММ ОБСЄ на непідконтрольні території Луганської та Донецької областей, а також забезпечення безпеки персоналу місії. Чітко продемонстровано розуміння Росією відповідальності за підконтрольні та незаконні збройні формування тимчасово окупованих територій. Крім того, перспективними напрямками українсько-британського співробітництва в рамках ОБСЄ є спільна робота над оновленням Віденського документа, питання гендерної рівності, релігійних прав, особливо в контексті обмеження прав кримських татар та Української Православної Церкви в Криму.

Співпраця між Україною та Великобританією в рамках НАТО також залишаються пріоритетним напрямом двосторонніх відносин. Незважаючи на вихід з ЄС, офіційний Лондон дав зрозуміти, що він залишається провідним членом НАТО і зберігає всі свої зобов'язання в рамках Альянсу.

Крім того, Велика Британія тепер бачить НАТО як наріжний камінь своєї національної безпеки, і після виходу з ЄС очікується активізація роботи всередині Альянсу. Великобританія бере участь у програмі посиленої передової присутності НАТО для стримування російської агресії. Крім того, з цією метою Сполучене Королівство також посилює співпрацю з Норвегією та Ісландією для захисту свого доступу до Арктики, очолює військово-морську оперативну групу в Середземному морі та бере участь у захисті повітряного простору над Чорним і Балтійським морями.

Факт «особливих відносин» між Великою Британією та США надає Україні ці зв'язки як додатковий канал комунікації з Вашингтоном для донесення своєї позиції до американської сторони. Хорошим прикладом цього є заява прем'єр-міністра Великої Британії проти повернення Росії до Великої сімки (G7), у якій Борис Джонсон підкреслив, що накладе вето на будь-яку спробу Дональда Трампа повернути Росію до G7.

Економічна співпраця з Лондоном є одним із пріоритетів двосторонніх відносин для України, оскільки Велика Британія є третім найбільшим інвестором в українську економіку із загальним обсягом інвестицій станом на 1 жовтня 2021 року – \$2,03 млрд (ukrstat.gov.ua). Велика Британія зацікавлена в економічному співробітництві з Україною, здебільшого у сфері сільського господарства (птахівництво, цукор, кукурудза).

Після Brexit український експорт до Великої Британії, ймовірно, зріс через менш протекціоністську аграрну політику Лондона, ніж в інших країнах ЄС. Інші перспективні сфери економічної співпраці – військово-технічне співробітництво, автомобільна промисловість, інфраструктурні проекти та морський комплекс.

Стратегія глобального впливу Великої Британії передбачає фінансову та консультативну підтримку її союзників з метою підтримки їхньої стабільності та мінімізації ймовірності загроз британським національним інтересам або безпеці. Важливим виміром двосторонніх відносин є допомога Великобританії у просуванні внутрішніх реформ в Україні. Програми фінансової допомоги спрямовані на підтримку розвитку Збройних Сил, незалежних ЗМІ, належного урядування та боротьби з корупцією. На 2019-2020 роки загальний обсяг фінансування програм становить 36,95 млн фунтів. Забезпечення ефективності внутрішніх реформ в Україні шляхом надання належної фінансової та технічної допомоги було офіційно визначено британським урядом як один із ключових інтересів двосторонньої співпраці.

Хоча вихід Великої Британії з ЄС послаблює проукраїнські настрої всередині Союзу, з іншого боку, він відкриває вікно можливостей для активізації двостороннього українсько-британського діалогу. Головними драйверами відносин, які сприяють такій інтенсифікації, є актуальні для обох сторін чинники: стримування агресивної політики РФ, реалізація стратегії глобального впливу Великобританії та «особливі відносини» між Великобританією та США.

У зв'язку з цим пріоритетами двосторонньої співпраці України з Великою Британією є: підписання нової амбітної угоди про співпрацю, активізація

діалогу у сфері безпеки та оборони, співпраця в рамках міжнародних організацій та використання можливостей отримання вигоди з британських амбіцій у новій глобальній зовнішній політиці.

Велика Британія та Україна підписали історичну Угоду про політичне, вільну торгівлю та стратегічне партнерство 8 жовтня, оскільки Лондон дивився на майбутнє країни після Brexit у 2021 році. Прем'єр-міністр Великої Британії Борис Джонсон привітав угоду як доказ того, що Британія є «найпалкішим прихильником України». .” Це знаменує собою нову главу у відносинах Великобританії та України та включає амбітний компонент вільної торгівлі, завдяки якому тепер економічні зв'язки можуть значно зміцнитися.

Торговий елемент нової Угоди між Великою Британією та Україною передбачає преференційний режим щодо ряду товарів і послуг. Він базується на Угоді про асоціацію між Україною та ЄС 2014 року. Близько 98% українських товарів тепер отримають ширший доступ на британський ринок із збереженням тарифних квот у більшості випадків.

За словами заступника міністра розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України Тараса Качки, ця угода дозволить українським експортерам суттєво збільшити експорт наступного року після завершення виходу Великобританії з ЄС. Наприклад, нинішня квота на експорт української томатної пасти до ЄС становить 10 тис. тонн. Це залишиться незмінним, тоді як нова британська угода відкриє шлях для додаткових 2000 тонн українського експорту до Великої Британії. Існують також плани розширення поточних квот Великобританії в найближчі роки, оскільки Україна веде переговори про покращення умов з ЄС.

Угода пропонує ряд переваг для Британії після Brexit. Важливо те, що більш вільна торгівля з Україною зробить значний внесок у продовольчу безпеку Великобританії. Британія є великим імпортером продуктів харчування, і нова угода означає, що британські споживачі отримають переваги від більш широкого асортименту доступних високоякісних українських продуктів. В Україні виробляється велика кількість відносно недорогих харчових продуктів, які неодмінно сподобаються британським покупцям, включаючи все від меду

до волоських горіхів і різноманітних фруктів і овочів. Органічний сегмент України, що стрімко розвивається, може виявитися особливо привабливим для клієнтів Великобританії.

Очевидно, що є місце для зростання. Торгівля між Великою Британією та Україною у 2019 році становила скромні 1,5 мільярда фунтів стерлінгів, або близько 2 мільярдів доларів США. Основними експортними товарами Великобританії в Україну були літаки, медичні та фармацевтичні товари та автомобілі. Водночас основними українським експортом у протилежному напрямку були зернові культури, залізо та сталь.

Для подальшого посилення двосторонніх торговельних зв'язків Агентство фінансування експорту Великої Британії відновлює кредити та страхування для основних товарів британського експорту в Україну. Меморандум, підписаний під час візиту президента Зеленського в Лондон, допоможе визначити інвестиційні можливості в оборону, сільське господарство, інфраструктуру, енергетику та охорону здоров'я.

Нещодавно підписана торгова угода є безпрограшною для обох країн. Британський прем'єр-міністр Борис Джонсон продемонстрував свою відданість розширенню глобального впливу Британії після Brexit, тоді як президент України Володимир Зеленський домігся, мабуть, своєї першої великої зовнішньополітичної перемоги з моменту вступу на посаду в травні 2019 року.

Цей успіх відбувається на тлі похмурих міжнародних економічних прогнозів. Згідно зі звітом МВФ, оприлюдненим у червні, цього року глобальне виробництво скоротиться на 8%, що стане найбільшим падінням з часів Другої світової війни. Тим часом обсяги світової торгівлі впадуть на 10% через збої, пов'язані з коронавірусом, повідомляє Світова організація торгівлі.

Коронавірусна криза посилила існуючий тиск на світову торгівлю. З 2017 року президентство Трампа ознаменувало зрушення в політиці США від лібералізації торгівлі, що призвело до зростання економічного націоналізму в інших країнах. Це погана новина для таких країн, що розвиваються, як Україна, які традиційно вразливі до обмежень на експорт. Погіршення картини

міжнародної торгівлі та песимістичний прогноз роблять нещодавній прорив у торговельних зв'язках Великої Британії та України ще більш бажаним.

Щоб досягти подальшого прогресу, Україна зараз має прагнути підвищити свою конкурентоспроможність на тлі нових економічних реалій, які виникають внаслідок кризи, викликаной коронавірусом. Політики багатьох країн відреагували на сьогоднішні складні умови, шукаючи способи зменшити свою залежність від імпорту з Китаю. Це створює значні можливості для України як альтернативного виробничого центру. Україна вигідно розташована на східному кордоні Європейського Союзу зі зручними торговими зв'язками з країнами-членами ЄС, Великою Британією та країнами Близького Сходу та Північної Африки.

Оскільки країни адаптуються до кризи, викликаной коронавірусом, однією з найбільших сфер зростання є цифрова економіка. Це сектор, де Україна потенційно може зробити великий внесок. Українська ІТ-галузь стрімко розвивалася за останнє десятиліття і наразі становить близько 4 мільярдів доларів США щорічного експорту. Ця цифра може значно зрости в найближчі роки, якщо українські ІТ-компанії зможуть задовольнити глобальний голод на нові цифрові рішення.

Однією з нішев, яка може заслуговувати на особливу увагу, є індустрія фінансових технологій. Багато компаній у лондонському Сіті вже покладаються на ІТ-підтримку України. З огляду на те, що британсько-українські зв'язки тепер вийшли на новий стратегічний рівень, українські ІТ-компанії мають прагнути відігравати набагато помітнішу роль у великому секторі фінансових послуг Великобританії.

Дивлячись у майбутнє, українське керівництво має прагнути інтегрувати економіку країни в глобальні ланцюжки поставок і виробляти набагато більше продукції з доданою вартістю для експорту. Значна частина експортної економіки України залишається зосередженою на сировині, але продукція з доданою вартістю обіцяє вищі доходи.

Потрібні також значні зусилля для того, щоб поінформувати українську бізнес-спільноту про можливості, створені торговельними угодами, такими як

нова угода з Великобританією. Після Угоди про асоціацію України з ЄС у цьому напрямку вже є певний прогрес, але можна зробити набагато більше. Подібним чином Україна має прагнути краще продавати себе на міжнародному ринку, і їй необхідно значно підвищити свій авторитет на міжнародних заходах, пов'язаних з торгівлею.

Певну роль у цьому процесі можуть зіграти українські дипломати. Міністр закордонних справ України Дмитро Кулеба заявив про рішучість оновити зовнішньополітичну службу України, щоб задовольнити потреби українського бізнесу. Він окреслив обнадійливі плани зосередитися на економічній дипломатії з метою виходу на нові ринки. Угода про стратегічне партнерство між Великобританією та Україною є чудовим кроком у цьому напрямку. Тепер Київ повинен укладати аналогічні взаємовигідні торговельні угоди з іншими країнами.

З 2014 року українським експортерам вдалося суттєво розширити свої горизонти, але існує величезний потенціал, який залишається невикористаним. Більша роль у світовій економіці може мати великий вплив на майбутній розвиток України. Це сприятиме внутрішньому економічному зростанню країни та залученню міжнародних інвестицій до країни, а також зміцнить геополітичну позицію України.

3.2. Можливі рекомендації для майбутніх реформ.

Відправною точкою у спробі відповісти на питання про те, як слід реформувати ЄС, є спостереження про те, що сьогодні Європейський Союз має дуже негативний імідж не лише у Великій Британії, але й в інших частинах ЄС. На думку багатьох аналітиків, це пов'язано з дефіцитом демократії в ЄС.

Бракує демократії в прийнятті рішень на європейському рівні. Законодавство в Європейському Союзі приймається Радою Міністрів і Європейським Парламентом. Міністрів присилають їхні національні уряди, які утримують владу в результаті демократичних виборів у кожній країні. Члени Європейського парламенту обираються прямим шляхом. Таким чином, органи прийняття рішень в Європейському Союзі мають таку ж демократичну легітимність, як і національні уряди та парламенти. Якщо існує дефіцит демократії, то він такий самий як на національному, так і на європейському рівнях, а національні та європейські інституції мають бути перевірені та реформовані.

Головна проблема невдоволення Євросоюзом полягає у неспроможності Європейського Союзу створити механізм, який захищатиме тих, хто постраждав від глобалізації. Гірше того, ЄС зменшив спроможність національних урядів взяти на себе роль захисника, тоді як нічого не було зроблено для створення такого механізму на рівні ЄС.

Вільна торгівля створює неймовірну динаміку інновацій і матеріального процвітання. Однак це процвітання йде на користь не всім. У той час як багато хто живе краще завдяки глобалізації, багато інших – ні. Дехто навіть бачить, що їхній добробут знижується через втрату роботи або падіння доходів.

Оскільки глобалізація створює матеріальний добробут, в принципі можливо компенсувати програші від глобалізації. Дійсно, саме цей аргумент переконує більшість економістів захищати глобалізацію. Однак політичні перешкоди для організації перерозподілу в бік тих, хто програв глобалізацію, є великими. Це проблема в більшості промислово розвинутих країн, але в ЄС вона стає ще більш інтенсивною.

Європейські інституції стали головними промоторами глобалізації. Єдиний ринок і торгові угоди, досягнуті Європейською комісією, широко відкрили європейські ворота для глобалізації. У цьому немає нічого поганого як такого. На жаль, організувати необхідну компенсацію тим, хто втратив ці поліси, не вдалося. Європейські інституції не мають влади над соціальною політикою, яка залишається в руках національної влади. Проте руки цієї влади були сковані фіскальними правилами тих самих європейських інституцій.

Фіскальні правила ЄС не тільки надзвичайно ускладнюють компенсацію тим, хто постраждав від глобалізації, але й фактично посилюють їхні труднощі. Щонайменше протягом останніх п'яти років Європейська комісія підштовхувала всі країни-члени єврозони до гамівної сорочки жорсткої економії, що призвело до економічної стагнації та зростання безробіття – особливо в тих країнах, які вже сильно постраждали від глобалізації. Тому не дивно, що багато громадян відвернулися від європейських інституцій, які вважаються холодними та готовими покарати, коли мільйони живуть у скруті.

Окрім суворих фіскальних правил, структурні реформи, які були нав'язані тими ж європейськими інституціями, також є причиною неприйняття Європейського Союзу мільйонами людей. Європейські політики прийняли неоліберальний дискурс, згідно з яким працівники повинні бути гнучкими (читай: вони повинні бути щасливі, коли їхня зарплата падає, коли їх можна швидко звільнити та коли вони отримують скорочену допомогу з безробіття). Неоліберальні політики, які зараз домінують у Європейському Союзі, проповідують, що соціальне забезпечення є непродуктивним і має бути скорочено. Цю політику евфемістично називають структурними реформами, і її нав'язують мільйонам людей, переважно тих, хто програв від глобалізації, як європейські інституції, так і національні уряди.

Таким чином, проблема Європейського Союзу сьогодні полягає в тому, що замість того, щоб допомогти тим, хто страждає від глобалізації, він запровадив політику, яка завдає цим людям ще більше болю. Не дивно, що невдахи бунтують. Якщо ЄС продовжуватиме дотримуватися своїх приписів

жорсткої економії та структурних реформ, повстання поширяться й прийме форму спроб інших країн вийти з Союзу. Настав час для ЄС стати на бік тих, хто програв від глобалізації, замість того, щоб наполягати на політиці, яка приносить користь переможцям.

Це можна зробити двома способами. Перший – припинити нав'язувати державам-членам структурні реформи. Обґрунтування цих структурних реформ полягало в тому, що вони сприяють економічному зростанню і, отже, повинні приносити користь усім. Однак емпіричні докази позитивного зв'язку між структурними реформами та економічним зростанням дуже слабкі. У нещодавньому економетричному аналізі країн ОЕСР ми не змогли знайти доказів того, що реформи на ринках праці та товарних ринках сприяють економічному зростанню. Проте ми виявили, що інвестиції, як приватні, так і державні, мають сильний позитивний вплив на економічне зростання.

Останній результат вказує шлях до другої зміни в економічній політиці, яку мають розпочати європейські політики: збільшення державних інвестицій. Серйозне скорочення таких інвестицій стало побічним збитком від непередуманих програм жорсткої економії, нав'язаних європейськими інституціями.

Збільшення державних інвестицій можна досягти лише шляхом зміни фіскального договору, який накладає структурний баланс бюджету на країни-члени єврозони. Ця угода має сумний наслідок, що державні інвестиції можуть фінансуватися лише за рахунок поточних доходів. Рідко встановлювалося правило, більш руйнівне для економічного зростання. Коли політикам кажуть, що витрати на державні інвестиції повинні повністю нести нинішні платники податків (виборці), а вигоди від цих інвестицій отримають майбутні платники податків (виборці), не дивно, що політичні стимули до участі в державних інвестиціях зникають. буде слабким.

Зважаючи на це, у відповідь на нещодавнє голосування Сполученого Королівства щодо Brexit стає очевидним, що ЄС має прийняти чітку стратегію переговорів. Ось вибір, який має бути представлений Сполученому Королівству: або уряд Сполученого Королівства приймає (наближену версію)

норвезьку модель, або він стоїть окремо та веде переговори про нові торговельні угоди з ЄС та приблизно 50 іншими країнами (або групою країн) у межах рамок правил Світової організації торгівлі (СОТ). ЄС повинен чітко дати зрозуміти, що між цими двома варіантами немає середнього шляху. Не може бути «спеціальної угоди» зі Сполученим Королівством у сенсі обміну деякими міграційними обмеженнями на покращений доступ до ринку.

Якщо Великобританія прийме норвезьку модель, вона збереже повний доступ до єдиного ринку. У цьому випадку немає перешкод для британських товарів і послуг в ЄС і для товарів і послуг ЄС у Великобританії. Однак, як відомо, ціна, яку Велика Британія повинна заплатити за цю модель, полягає в тому, щоб гарантувати вільне пересування громадян ЄС у Великій Британії та з неї. Без вільного пересування людей не може бути вільного руху послуг. Це ядро єдиного ринку. Крім того, британцям доведеться прийняти ще дві складові норвезької моделі. По-перше, вони повинні будуть дотримуватися правил щодо стандартів, охорони здоров'я та безпеки, ухвалених у Брюсселі, без участі в процесі прийняття рішень. По-друге, їм доведеться робити внески до європейського бюджету.

Хоча прийняття цієї моделі, ймовірно, буде в інтересах Великобританії та ЄС, дуже мало ймовірно, що уряд Великобританії прийме її. Табір Brexit вважає як вільну міграцію, так і верховенство брюссельського законодавства неприпустимими, і його члени повстатимуть, якщо уряд Великобританії прийме ці умови. Щоправда, у новому уряді є важлива фракція, яка прихильна до збереження повного доступу до єдиного ринку і яка не бачить проблем у прийнятті як вільного пересування людей, так і правил Брюсселя. Однак ця фракція, ймовірно, занадто слабка, щоб протистояти вимогам жорстких прихильників Brexit.

Можна припустити, що британський уряд відкине норвезьку модель і спробує отримати від ЄС поступки, які зменшать міграційні потоки, забезпечуючи при цьому доступ до єдиного ринку. Тут ЄС повинен чітко дати зрозуміти, що спеціальна угода з Великою Британією, яка б дозволяла таку маніпуляцію, є недосяжною. ЄС повинен наполягати на тому, що єдиний інший

варіант для Великої Британії — стати на ноги і почати переговори про нові торгові угоди з ЄС та іншими країнами в рамках правил СОТ після завершення Brexit. Іншими словами, до Сполученого Королівства слід ставитися як до США, Китаю чи Бразилії, тобто як до суверенної нації, яка наполягає на збереженні повного суверенітету над своїми торговими угодами. Торгові переговори між Великою Британією та рештою світу триватимуть роки, якщо не десятиліття, і їх результат невизначений. Наприклад, незрозуміло, чи Великобританія зможе зберегти вільний рух послуг з ЄС, оскільки ця свобода тісно пов'язана з вільним пересуванням людей. Однак це проблема для британців, якщо вони вирішать прийняти повний суверенітет.

Є низка причин, чому ЄС не повинен дозволити втягнути себе в переговори щодо спеціальної угоди з Великою Британією. Є й інші країни-члени ЄС, які зараз відчують спокусу організувати подібні референдуми. Я в принципі не маю проблем з такими референдумами. Якщо громадянам країни не подобається бути членами клубу, вони повинні мати можливість вийти. Це буде краще для всіх учасників. Немає сенсу групуватися з людьми, які сильно не люблять один одного. Однак в інтересах обох сторін, щоб умови розлучення були чітко визначені заздалегідь.

Ось чому ЄС повинен чітко пояснити іншим потенційним виходам, чого вони можуть очікувати, якщо вирішать наслідувати приклад Великобританії. Це буде або (деяка близька версія) норвезької моделі, або «самостійна модель», у якій нова суверенна нація зіткнеться з важким завданням самостійного встановлення нових торговельних угод. Ясність є важливою для тих країн, які розглядають вихід з ЄС. Такої ясності можна досягти лише шляхом виключення привілейованої торгової угоди зі Сполученим Королівством.

Коли Велика Британія приєдналася до ЄС у 1973 році, її основною стратегією було, мабуть, не допустити, щоб союз став занадто сильним. Британська політична еліта вирішила, що найкраще цього можна досягти всередині союзу. Тепер, коли Сполучене Королівство виходить, столітня британська стратегія залишається незмінною, тобто послабити сили,

які прагнуть зробити Європу сильнішою. Велика Британія може досягти цього, наполягаючи на спеціальній угоді з ЄС, за якою вона зберігає переваги союзу, не беручи участь у витратах. Така угода, якщо вона відбудеться, стане сигналом для інших країн-членів, що, вийшовши, вони також зможуть продовжувати користуватися перевагами союзу, не сплачуючи витрат. Така перспектива фатально послабила б Євросоюз.

Висновки до розділу 3

Вихід Великої Британії з Європейського Союзу, відомий як Brexit, мав як позитивні, так і негативні наслідки для України. З одного боку, він призвів до втрати безвізового режиму для українців, які хотіли подорожувати до Великої Британії. З іншого боку, Brexit відкрив для України нові можливості в економічній та політичній сферах.

Однією з найважливіших можливостей є розширення торговельних зв'язків між Україною та Великою Британією. Після Brexit Велика Британія стала незалежною від правил ЄС, що дозволяє їй укласти торговельні угоди з іншими країнами на більш вигідних умовах. Це створює можливості для України експортувати свою продукцію до Великої Британії без жодних митних бар'єрів.

Ще однією можливістю є посилення політичного діалогу між Україною та Великою Британією. Після Brexit Велика Британія стала більш відкритою до співпраці з країнами, які не є членами ЄС. Це створює можливості для України зміцнити свої відносини з Великою Британією та знайти нових союзників у боротьбі з російською агресією.

Ось деякі конкретні приклади того, як Brexit може вплинути на Україну:

- Торгівля: Україна може експортувати свою продукцію до Великої Британії без жодних митних бар'єрів. Це може призвести до збільшення обсягів торгівлі між двома країнами.
- Інвестиції: Велика Британія може інвестувати в українську економіку. Це може допомогти Україні розвиватися та створювати робочі місця.
- Туризм: Велика Британія може стати більш популярним туристичним напрямком для українців. Це може принести Україні додаткові прибутки.
- Енергетика: Україна є важливим постачальником продуктів сільськогосподарського призначення для Великої Британії, і це може залишитися ключовою галуззю взаємодії після Брекситу.
- Культурний обмін: Взаємодія в галузі культури, мистецтва та мови може стати більш активною. Обмін ідеями та досвідом може сприяти зближенню країн.

- Геополітика: Зміни в геополітичному контексті можуть дати Україні нові можливості для розвитку міжнародних партнерств та співпраці в різних сферах.

Звичайно, для того, щоб скористатися цими можливостями, Україні потрібно зробити певні кроки. По-перше, вона повинна розробити ефективну торговельну політику, яка дозволить їй експортувати свою продукцію до Великої Британії на конкурентних умовах. По-друге, вона повинна створити сприятливі умови для інвестицій з боку Великої Британії. По-третє, вона повинна розвивати туризм, щоб привабити більше британських туристів.

Якщо Україна зробить ці кроки, Brexit може стати для неї шансом зміцнити свою економіку та поліпшити свої міжнародні відносини.

Висновки

1. Монетарна політика є важливим інструментом макроекономічного регулювання, який використовується центральним банком для досягнення різноманітних цілей, таких як стабільність цін, повне зайняття ресурсів та економічний зріст. Основні інструменти монетарної політики включають управління обсягом грошової маси, відсотковими ставками та іншими інструментами.

Основні механізми, які використовуються в рамках монетарної політики:

1. **Обсяг грошової маси (грошова база):** Центральний банк може контролювати обсяг грошової маси, регулюючи кількість грошей, які перебувають у циркуляції. Зміни в грошовій масі можуть впливати на загальний рівень цін у економіці.
2. **Відсоткові ставки:** Центральний банк може встановлювати відсоткові ставки, які впливають на рівень кредитування в економіці. Зниження відсоткових ставок може стимулювати економічну активність шляхом збільшення доступності кредитів, тоді як підвищення ставок може стримувати інфляцію.
3. **Валютний обмін:** Центральний банк може втручатися в валютний ринок, купуючи або продавши валюту для впливу на обмінний курс своєї валюти. Це може впливати на експорт і імпорт товарів та послуг та забезпечувати економічну стабільність.
4. **Оперативна монетарна політика:** Центральний банк може впливати на грошовий ринок через операції на відкритому ринку, змінюючи обсяги грошей в обігу шляхом купівлі або продажу цінних паперів на відкритому ринку.

Мета монетарної політики може варіюватися в залежності від умов економіки, але загальні цілі включають забезпечення стабільності цін, повного використання ресурсів, забезпечення фінансової стабільності та сприяння економічному зростанню.

Монетарна політика - це інструмент макроекономічного регулювання, який використовується центральним банком для впливу на грошову

пропозицію та процентні ставки в економіці. Метою монетарної політики є досягнення таких макроекономічних цілей, як стабільна ціна, високий рівень зайнятості та економічний зростання.

Існує два основних інструменти монетарної політики:

- Кредитно-грошова політика - це політика, яка впливає на обсяг грошей в обігу. Центральний банк може збільшувати або зменшувати грошову пропозицію, купуючи або продаючи державні облігації на відкритому ринку.
- Інструменти процентної політики - це політика, яка впливає на процентні ставки в економіці. Центральний банк може встановлювати процентні ставки за кредитами, які він надає банкам.

Вплив монетарної політики на економіку здійснюється через кілька каналів:

- Кредитний канал - це канал, через який монетарна політика впливає на інвестиції та споживання. Коли центральний банк підвищує процентні ставки, це ускладнює для компаній та домогосподарств отримання кредитів, що призводить до зниження інвестицій та споживання.
- Канали цін на активи - це канали, через які монетарна політика впливає на ціни на активи, такі як акції та нерухомість. Коли центральний банк підвищує процентні ставки, це знижує ціни на активи, що призводить до зниження багатства домогосподарств і зменшення їх витрат.
- Канали міжнародної торгівлі - це канали, через які монетарна політика впливає на міжнародну торгівлю. Коли центральний банк підвищує процентні ставки, це робить національну валюту більш привабливою для інвесторів, що призводить до зміцнення валюти. Це може призвести до зменшення експорту та зростання імпорту, що негативно впливає на економічне зростання.

У сучасній світовій економіці монетарна політика є одним з найважливіших інструментів макроекономічного регулювання. Вона використовується центральними банками для досягнення таких макроекономічних цілей, як стабільна ціна, високий рівень зайнятості та економічне зростання.

2. Вихід Великої Британії з Європейського Союзу, відомий як Brexit, був історичною подією, яка мала далекосяжні наслідки для обох сторін.

Наслідки для Великої Британії:

- Валютні ринки: Після референдуму фунт стерлінг різко впав у ціні. Це призвело до підвищення вартості імпорту та зниження вартості експорту.
- Торгівля: Велика Британія втратила доступ до єдиного ринку та митного союзу ЄС. Це призвело до необхідності укладання нових торговельних угод з ЄС та іншими країнами.
- Міграція: Велика Британія вийшла з Шенгенської зони. Це призвело до посилення контролю на кордонах між Великою Британією та Європейським Союзом.
- Політика: Вихід з ЄС призвів до політичної нестабільності у Великій Британії. Це призвело до відставки прем'єр-міністра Терези Мей та до позачергових виборів у 2017 році.

Наслідки для Європейського Союзу

- Єдиний ринок: Вихід Великої Британії з ЄС завдав удару по єдиному ринку. Це призвело до необхідності перегляду правил єдиного ринку, щоб врахувати відсутність Великої Британії.
- Міграція: Вихід Великої Британії з Шенгенської зони призвів до посилення контролю на кордонах між Європейським Союзом та Великою Британією. Це призвело до проблем для жителів Європейського Союзу, які живуть або працюють у Великій Британії.
- Політика: Вихід Великої Британії з ЄС спричинив політичний розкол у Європейському Союзі. Це призвело до посилення скептицизму щодо ЄС у деяких країнах-членах.

Загалом, наслідки Brexit є складними та багатогранними. Вони все ще розвиваються, і їх повний вплив ще буде оцінюватися протягом багатьох років.

3. Вихід Великої Британії з Європейського Союзу (Brexit) матиме значний вплив на монетарну політику ЄС. Ось деякі з основних перспектив:

- Зменшення ризиків для ЄЦБ. Вихід Великої Британії з ЄС зменшить ризики для ЄЦБ, пов'язані з нерівномірним економічним розвитком країн-

членів. Велика Британія була однією з найменш економічно збалансованих країн ЄС, і її вихід з Союзу зменшить ризик того, що економічні проблеми в цій країні призведуть до фінансової нестабільності в ЄС.

- Зменшення впливу ЄЦБ на економіку Великої Британії. Після Brexit ЄЦБ більше не зможе проводити монетарну політику, яка безпосередньо впливає на економіку Великої Британії. Це призведе до того, що Банк Англії буде мати більший контроль над монетарною політикою Великої Британії.

- Зміна балансу сил в Економічному і валютному союзі (ЄВС). Вихід Великої Британії з ЄС зменшить розмір і економічну вагу ЄВС. Це може призвести до того, що ЄЦБ буде менш здатним впливати на економіку ЄС.

Ось деякі конкретні наслідки Brexit для монетарної політики ЄЦБ:

- ЄЦБ може знизити облікову ставку. Зменшення ризиків для ЄЦБ може дозволити йому знизити облікову ставку, щоб стимулювати економічний зростання.

- ЄЦБ може збільшити обсяги програм купівлі активів. ЄЦБ може збільшити обсяги програм купівлі активів, щоб підтримати економіку ЄС.

- ЄЦБ може змінити свою стратегію монетарної політики. ЄЦБ може змінити свою стратегію монетарної політики, щоб врахувати зміни, викликані Brexit.

Наразі неясно, як саме Brexit вплине на монетарну політику ЄЦБ. Однак, ймовірно, що цей вихід призведе до деяких змін у монетарній політиці ЄС.

Список використаної літератури

1. The ECB`s monetary policy, De Nederlandsche Bank, 2020. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.dnb.nl/en/the-euro-and-europe/the-ecb-s-monetary-policy/>
2. Monetary policy report, Board of Governors of the Federal Reserve System, 2023. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: https://www.federalreserve.gov/monetarypolicy/files/20230303_mprfullreport.pdf
3. Monetary policy, 2023. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://quickonomics.com/terms/monetary-policy/>
4. Monetary policy principles and Practice, Board of Governors of the Federal Reserve System, 2023. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.federalreserve.gov/monetarypolicy/policy-rules-and-how-policymakers-use-them.htm>
5. Role of Monetary Policy in Economic Development of a Country, Smriti Chand, 2022. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.yourarticlelibrary.com/policies/role-of-monetary-policy-in-economic-development-of-a-country/23466>
6. Monetary Policy Meaning, Types, and Tools, Thomas Brock, 2023. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.investopedia.com/terms/m/monetarypolicy.asp>
7. MONETARY POLICY: STABILIZING PRICES AND OUTPUT, Koshy Mathai, 2021. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.imf.org/en/Publications/fandd/issues/Series/Back-to-Basics/Monetary-Policy>
8. Monetary policy, strategy and implementation, Eurosystem Report, 2022. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: https://www.ecb.europa.eu/pub/economic_research/research_agenda/monetary_policy/html/index.en.html
9. Policy mix of the future: the role of monetary, fiscal and macroprudential policies, Luis de Guindos, 2022. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2022/html/ecb.sp220929_1~99e5e3455a.en.html
10. Brexit and the EU banking sector: from the fundamental freedoms of the Internal Market to third country status, Andrea Enria, 2023. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу:

<https://www.bankingsupervision.europa.eu/press/interviews/date/2023/html/ssm.in230130~cd7de9ce0c.en.html>

11. Open market operations, European Central Bank Annual Report, 2022. [Электронный ресурс]. – Режим доступа до ресурсу: <https://www.ecb.europa.eu/mopo/implement/omo/html/index.en.html>
12. European Central Bank (ECB) Banking Supervision (2016), ECB Guide on Options and Discretions Available in Union Law, original version, March.
13. ECB Banking Supervision (2018), Supervisory expectations on booking models, August.
14. European Banking Authority (2017), Opinion of the European Banking Authority on issues related to the departure of the United Kingdom from the European Union, 12 October.
15. Lautenschläger, S. (2017), Some supervisory expectations for banks relocating to the euro area, Introductory remarks at the technical workshop for banks considering relocation in the context of Brexit, Frankfurt am Main, 4 May.
16. European monetary policy, Dražen Rakić, MAJA SABOL, 2023. [Электронный ресурс]. – Режим доступа до ресурсу: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/86/european-monetary-policy>
17. The impact of Brexit on UK trade and labour markets, Katrin Forster-van Aerssen, Tajda Spital, ECB Economic Bulletin, Issue 3/2023. [Электронный ресурс]. – Режим доступа до ресурсу: https://www.ecb.europa.eu/pub/economic-bulletin/articles/2023/html/ecb.ebart202303_01~3af23c5f5a.en.html
18. BREXIT:the impact on the UK and the EU, Gregor Irwin, 2015. [Электронный ресурс]. – Режим доступа до ресурсу: https://www.global-counsel.com/sites/default/files/Global_Counsel_Impact_of_Brexit.pdf
19. See Boileau, B. and Cribb, J., “The rise in economic inactivity among people in their 50s and 60s”, IFS Briefing Note, No BN345, Institute for Fiscal Studies, June 2022.
20. See also Gomez-Salvador, R. and Soudan, M., “The US labour market after the COVID-19 recession”, Occasional Paper Series, No 298, ECB, July 2022.
21. See Driffield, N. and Karoglou, M., “Brexit and Foreign Investment in the UK”, Journal of the Royal Statistical Society Series A: Statistics in Society, Vol. 182, No 2, October 2018.

22. Hill, J. (2015), The Capital Markets Union: breaking down the barriers to completing the single market, Speech by Commissioner Jonathan Hill at a Reuters Newsmaker event in Canary Wharf, London, 17 April.
23. UK Treasury (2021), Technical negotiations concluded on UK – EU Memorandum of Understanding, press release, 26 March.
24. Monetary Policy Report, Bank of England, Nov. 2023. [Электронный ресурс]. – Режим доступа до ресурсу: <https://www.bankofengland.co.uk/monetary-policy-report/2023/november-2023>
25. Office for National Statistics (ONS), released 10 November 2023, ONS website, statistical bulletin, UK trade: September 2023 [Электронный ресурс]. – Режим доступа до ресурсу: <https://www.ons.gov.uk/economy/nationalaccounts/balanceofpayments/bulletins/uktrade/september2023#strengths-and-limitations>
26. UK and Ukraine sign historic post-Brexit free trade deal, V. Myroshnychenko, 2020. [Электронный ресурс]. – Режим доступа до ресурсу: <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/uk-and-ukraine-sign-historic-post-brexit-free-trade-deal/>
27. Monetary Policy Post Brexit: More Of The Same And Why It Will Not Work, DESMOND COHEN, 2016. [Электронный ресурс]. – Режим доступа до ресурсу: <https://www.socialeurope.eu/monetary-policy-post-brexit-more-of-the-same-and-why-it-will-not-work>
28. Svensson L. (2017) “Inflation Targeting”, Key Developments in Monetary Economics European Central Bank, Frankfurt am Main: ECB, October 2930 Walsh E.C. (2010) Monetary Theory and Policy, third ed., Cambridge: M.I.T.
29. Praet P. (2016), „Monetary policy transmission in the euro area”, SUERF Conference “Global Implications of Europe’s Redesign”, New York, 6 October 2016.
30. Eurostat (2016), „Statistics by theme”, Retrieved 15 September 2016, available at <http://ec.europa.eu/eurostat/data/browsestatisticsbytheme>
31. Delivorias A. (2015) Monetary policy of the European Central Bank. Strategy, conduct and trends, Indepth analysis, European Parliamentary
32. Dehesa G. (2018), „Monetary Policy Responses to the Crisis by ECB, FED and BoE”, Directorate General for Internal Policies, Policy Department: Economic and Scientific Policy, European Union, Brussels, June 2018.

33. Why Brexit Has Been Good for Ukraine, Stephan Richter, Alexei Bayer, 2022. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.theglobalist.com/why-brexit-has-been-good-for-ukraine/>
34. Chalmers, M. (2017). UK Foreign and Security Policy after Brexit. RUSI Briefing Paper. London: RUSI. Retrieved June 02, 2020 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: https://www.rusi.org/sites/default/files/201701_bp_uk_foreign_and_security_policy_after_brexit_v4.pdf
35. Chalmers, M. (2018). Brexit and European Security. RUSI Briefing Paper. London: RUSI. Retrieved June 02, 2020 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: https://rusi.org/sites/default/files/20180223_malcolm_brexit_security_v4.pdf.
36. Stewart, H., Boffey, D., & SyalR. (2020). Boris Johnson promises Brexit will lead to national revival. The Guardian. Retrieved June 19, 2020 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.theguardian.com/politics/2020/jan/31/boris-johnson-promises-brexit-will-lead-to-national-revival>.
37. National Bank of Ukraine (2019). Ghrafik provedennja NBU na II kvartal 2019 r. tenderiv iz pidtrymannja likvidnosti bankiv [Chart of realization of NBU on II quarter in 2019 tenders from maintenance of liquidity of banks]. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=75309531&cat_id=471209
38. National Bank of Ukraine (2019). Rishennja Pravlinnja NBU z pytanj monetarnoji polityky «Pro rozmir oblikovoji stavky NBU» [Decision of the NBU Board on Monetary Policy: «About the size of registration rate of NBU»]. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://document.ua/pro-rozmir-oblikovoyi-stavki-nacionalnogo-banku-ukrayini-doc380618.html>
39. Official website of the National Bank of Ukraine [Online]. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.bank.gov.ua>